

Cambridge examen weg...wat nu?

Masterthesis: Een onderzoek naar een nieuw taalcurriculum Nederlands voor de Engelstalige scholen op Sint Maarten

Auteur: M.A.Lestrade

Progressnummer: 1118099

Opleiding: Professional Masteropleiding Talen Nederlands

Onderwijsinstelling: Universiteit van Curaçao mr. dr. Moises Frumencio da Costa Gomez

Jaar: maart 2020

Begeleider: Dr. K. Juffermans

Voorwoord

Deze masterscriptie is geschreven in het kader van de professional masteropleiding Nederlands aan de Universiteit van Curaçao mr. dr. Moises Frumencio da Costa Gomez (UoC). De scriptie is het resultaat van een evaluatie van het schoolvak Nederlands op drie Engelstalige middelbare scholen op het Nederlands Caribisch eiland Sint Maarten. Naar aanleiding van het nieuws over het *Cambridge IGCSE Foreign Language Dutch exam* dat per 2021 zal worden ingetrokken, is deze beschouwing geschreven. Het doel is om aanbevelingen te geven voor het aanpassen van het taalcurriculum Nederlands voor het invoeren van een nieuw examen Nederlands.

Waarom Sint Maarten?

Het Cambridge IGCSE Foreign Language Dutch exam werd sinds 2005 afgelegd door alle eindejaarsleerlingen op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten. Sint Maarten is een klein eiland in het Caribisch gebied en een land binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Op dit eiland is het Engels de algemene voertaal. Het Nederlands, alhoewel de officiële taal, wordt alleen op scholen, in de overheid en bij politieke plechtigheden gebruikt. Met een gemengde bevolking bestaande uit Engels-, Spaans- en Franssprekende mensen, is het Nederlands voor velen een vreemde taal. Het Cambridge IGCSE Foreign Language Dutch exam, afgestemd op vreemdetalige leerlingen, was dan ook een gepast eindexamen voor leerlingen in het Engelstalige voortgezet onderwijs op dit eiland. In 2021 wordt het laatste examen gedrukt en afgelegd. Deskundigen van het examenbureau op Sint Maarten, Division of Examinations Sint Maarten, en de minister van Onderwijs zijn dringend op zoek naar een nieuw oftewel vervangend eindexamen Nederlands. Om de juiste keuze te kunnen maken, is een evaluatie van het huidige taalcurriculum nodig. Vanuit dit perspectief lever ik een bijdrage aan het denken over een nieuw eindexamen.

Het onderzoek

In maart 2018 is het onderzoek op drie middelbare scholen met het Cambridge IGCSE eindexamen curriculum gestart. Op basis van de bevindingen uit de studie is ten eerste bruikbare gegevens verkregen over het huidige taalcurriculum en ten tweede is er een beroepsproduct ontwikkeld met daarin didactische tips die als leidraad dienen voor leerkrachten Nederlands op de Engelstalige scholen. Alhoewel het onderzoek belangrijke informatie over het Nederlandse curriculum heeft opgeleverd, zijn er enkele punten waarop een nadere verdieping gewenst is. Bijvoorbeeld een evaluatie van het examenprogramma voor de invoering van het Cambridge IGCSE Foreign Language Dutch exam en een vooruitzicht op mogelijke examens waarmee het IGCSE examen kan worden vervangen. In ieder geval is deze studie een goed startpunt voor de implementatie van een up-to-date taalcurriculum en eventueel een nieuw eindexamen Nederlands.

Dit onderzoek is tot stand gekomen door de hulp van een aantal leerlingen en leerkrachten die eraan hebben deelgenomen. Allereerst wens ik de schoolhoofden van de drie middelbare scholen te bedanken, mevrouw Velda James van de MAC CSE (MAC High), mevrouw Tallulah Baly-Vanterpool en een van haar docenten Nederlands, mevrouw Marita Cederboom van de St. Maarten Academy. Tevens wil ik mijn begeleiders, dr. Kasper Juffermans en dr. Luc Alofs, bedanken. Zij waren altijd bereid om mij te ondersteunen in dit onderzoek en erop toe te zien dat de informatie in deze masterscriptie gegrond is. Tenslotte wens ik de directrice van de St. Dominic High School, mevrouw

Wilson-de Weever en ex-collega van de sectie vreemde talen, mevrouw Angad-Gaur, te bedanken voor het creëren van de ruimte voor mij om dit onderzoek uit te voeren en een leidraad te ontwikkelen om leerkrachten te ondersteunen in het verzorgen van het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten.

Mavis A. Lestrade
Sint Maarten, oktober 2018.

Samenvatting

Het Engels speelt een dominante rol in het dagelijks leven van de huidige bevolking op Sint Maarten. Dit is het gevolg van drie verschillende aspecten: de jarenlange influx van immigranten vanuit de omliggende Engelstalige eilanden, de Amerikaanse toeristen die het eiland het hele jaar door bezoeken en de invloed vanuit het Amerikaanse kabelnetwerk. In de politiek wordt het Engels evengoed gehanteerd, ongeacht het feit dat alle wetten voornamelijk in het Nederlands zijn opgesteld. Door dit gebrek aan interactie in de taal buiten de Nederlandse taallessen, blijft communicatie in het Nederlands beperkt en beschikt de meerderheid van de leerlingen op de Engelstalige middelbare scholen over een elementair tot gemiddeld beheersingsniveau van het Nederlands. Naar aanleiding hiervan werd in dit onderzoek het schoolvak Nederlands op de genoemde drie middelbare scholen onderzocht. Het praktische deel van de studie werd uitgevoerd aan de hand van enquêtes onder 150 leerlingen op de drie scholen. Aan de hand van de verzamelde gegevens wordt aandacht gevestigd op taalonderwijs voor leerlingen binnen een gebied waar de doeltaal, in casu het Nederlands, geen dominante rol speelt. Bovendien wordt inzicht verleend in het huidige taalcurriculum met daarbij focus op de problemen die middelbare scholieren met het schoolvak Nederlands ondervinden.

Door middel van een centrale vraagstelling en drie deelvragen werd het curriculum Nederlands geëvalueerd. De hoofdvraag luidde: Hoe zouden leraren Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten het huidige taalcurriculum kunnen aanpassen om effectief Nederlands als vreemde taal aan te bieden voor de komst van het nieuwe eindexamen Nederlands?

De resultaten uit het praktische deel van de studie wijzen de problemen uit met het schoolvak Nederlands. Het gros van de middelbare scholieren beschouwt het Nederlands als een moeilijk vak, alhoewel ze de taal als een praktisch hulpmiddel beschrijven. Naar hun mening is er behoefte aan een nieuwe lesmethode evenals een interactieve leeromgeving met voldoende ICT-gebruik en additionele uren Nederlands. Qua aanpassingen voor het taalcurriculum Nederlands binnen het Engelstalige voortgezet onderwijs wordt aanbevolen om de eindtermen van beide onderwijsniveaus op elkaar af te stemmen om een inschikkelijke overgang tussen primair en secundair onderwijs te garanderen. Daarnaast is het aan te raden om zowel de productieve als de receptieve taalvaardigheden, in het bijzonder spreken en schrijven, te stimuleren om de communicatieve doeleinden van het taalleren te realiseren. Vervolgstudies zouden zich kunnen richten op het taalonderwijs op de Nederlandstalige scholen op het eiland en het evalueren van de voorgestelde aanpassingen uit deze studie na de keuze en invoering van het nieuwe eindexamen.

Figuren- en Tabellenlijst

Tabel 1: Prominente talen op Sint Maarten

Tabel 2: Grondslag Nederlandse taal

Tabel 3: Voldoening met eigen taalniveau van het Nederlands

Tabel 4: Zelfbeoordeling taalvaardigheden van de ondervraagden op elke school.

Tabel 5: Suggesties leerlingen over veranderingen binnen het Nederlands taalonderwijs

Diagram 1: Vergelijking van het Nederlands op beide onderwijsniveaus

Diagram 2: Gebruik van het Nederlands in een vervolgstudie en/of beroep

Diagram 3: De meningen van de leerlingen over het Nederlands taalonderwijs op secundair niveau

Diagram 4: Inzetbaarheid voor het vak Nederlands.

Diagram 5: Algemene omschrijving van het vak Nederlands door de middelbare scholieren.

Diagram 6: Leerlingenstroom van de basisscholen naar het drietal middelbare scholen.

Diagram 7a/b/c: De neutrale houding over de kwaliteit van het Nederlands op de school.

Diagram 8a/b/c: Contact met de Nederlandse taal buiten de onderwijsinstelling.

Lijst met afkortingen

BO:	Basisonderwijs
CLIL:	Content Language Integrated Learning
CALL:	Computer Assisted Language Learning
ERK:	Europees Referentiekader
EVTO:	Effectief vreemdetaalonderwijs
FBE:	Foundation Based Education
MAC CSE:	Methodist Agogic Center Comprehensive Secondary Education
MAC JAG:	Methodist Agogic Center John A. Gumbs Campus
NT1:	Nederlands als eerste taal
NT2:	Nederlands als tweede taal
NVT:	Nederlands als vreemde taal
TTO:	Tweetalig onderwijs
SDHS:	St. Dominic High school
SDPS:	St. Dominic Primary school
SJPS:	St. Joseph Primary school
SXM ACA:	St. Maarten Academy
VO:	Voortgezet onderwijs
VVTO:	Vroeg vreemde taalonderwijs

Inhoudsopgave

Figuren- en tabellenlijst	3
Lijst met afkortingen	4
Inleiding	6
1. Probleemstelling	
1.1 Achtergrondinformatie	10
1.2 Centrale vraagstelling	11
1.2.1 Maatschappelijke relevantie	12
1.3 Type onderzoek	13
2. Theorie	
2.1 Vroeg en intensief vreemdetalenonderwijs	14
2.1.1 Het concept vreemdetaalomgeving	16
2.2 Vreemdetalenonderwijs in verschillende landen	18
2.3 Onderwijsvormen vreemdetalendidactiek	19
3. Methoden	
3.1 Onderzoeksopzet	21
3.1.1 Dataverzamelingmethoden	23
3.2 Afname en beperkingen van de onderzoeksmethoden	24
4. Resultaten	
4.1 Resultaten basisscholen	25
4.1.1 Discussie Antwoord op deelvraag 2	26
4.2 Resultaten middelbare scholen	28
4.2.1 Discussie Antwoord op deelvraag 3	30
4.2.2 Discussie resultaten	33
5. Conclusie	
5.1 Concluderende samenvatting	35
5.2 Nieuwe inzichten en vervolgonderzoek	37
5.3 Aanbevelingen	38
6. Nawoord	41
Literatuur	42
Bijlage A: Deelnemers aan het onderzoek	50
Bijlage B: Basis- en middelbare scholen op Sint Maarten	51
Bijlage C: Dutch as a Foreign language survey	56
Bijlage D: Questionnaire Dutch at English Primary school	59
Bijlage E: Lesobservaties basisscholen	61
Bijlage F: Scan ingevulde vragenlijsten basisschoolleerkrachten	63
Bijlage G: Uitwerking overige vragen leerlingen-enquêtes	68
Bijlage H: Concept leidraad	70

Inleiding

Het verbeteren van het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten is jarenlang een discussiepunt geweest waarover geen concrete regeling is vastgesteld. Leraren op de Engelstalige middelbare scholen zijn desondanks meer gefocust op het bevorderen van het Nederlands als vreemde taal (Taalunie, 2014). Hun doel is om leerlingen beter te ondersteunen in het aanleren van het Nederlands. In voorgaande jaren werd het Nederlands als tweede taal onderwezen. Dit bleek echter onsuccesvol te zijn wegens de moeilijkheidsgraad van de taal en onbegrip bij het merendeel van de leerlingen van wie het Nederlands niet de omgangstaal is.

De taalgeschiedenis van het eiland

Sint Maarten kent een geschiedenis van verschillende talen. Het eiland werd op 11 november 1493 door Christoffel Columbus ontdekt en vormt samen met twee andere eilanden, Saba en St. Eustatius, de SSS-eilanden oftewel de Bovenwindse Eilanden. Het is een tweedelig eiland in de Caribische zee dat geregeerd wordt door twee aparte besturen: een deel van het eiland behoort tot het Koninkrijk der Nederlanden en het andere tot Frankrijk. Het eiland behoorde tot 10-10-10 tot de Nederlandse Antillen en is vanaf genoemde datum een land binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Jaren geleden in de zeventiende en achttiende eeuw, viel het eiland in handen van Nederlandse, Franse en Engelse veroveraars. De Fransen werden tijdelijk door de Britten verdreven, waarna de Engelsen een overvloed aan slaven — afkomstig van de omliggende Engelse eilanden — naar het eiland transporteerden. Dit resulteerde in een sterke invloed van de Engelse taal, en varianten ervan, op de inwoners. Het Engels was bovendien de communicatietaal voor handel tussen het drietal bevolkingsgroepen (Hartog 1981). Een overgenomen vorm van het Engels, voornamelijk een creooltaal, werd de moedertaal van de meeste Sint Maartenaren. In de loop van de 19e eeuw werd het eiland weer overgenomen door de Fransen en de Nederlanders. In 1819 bevestigden deze twee machten de verovering van aparte delen van het eiland. Een grensmonument vormt sindsdien het symbool van de verdeling van het eiland tussen beide veroveringsgroepen. De regering van elk deel van het eiland voerde in 1849 het onderwijssysteem in. Volgens de geschiedenisboeken werd het Frans de instructietaal binnen de scholen aan de Franse kant en het Nederlands in 1851 binnen de scholen aan de Nederlandse kant. Tegenwoordig overheerst het Frans in de scholen en de meeste bedrijven aan de Franse kant. Het wordt ook veelvuldig op alle regeringskantoren en op straat gebruikt. Dit is het gevolg van de regelmatige komst van leerkrachten, politici en migranten vanuit de Franse Antillen en Frankrijk. Aan de andere kant van het eiland waren in de jaren negentig de Nederlandse invloeden opmerkelijk. Dit kwam voornamelijk door de zendingswerk van de zusters Dominicanessen (Voges, 1990). Zij brachten de Nederlandse taal en cultuur met zich mee en droegen deze kennis over aan leerlingen in het primair onderwijs. De Nederlandse taal was in die tijd de taal om hogerop te komen. Het werd als een tweede taal onderwezen, doordat het een grote rol speelde op de Benedenwindse Eilanden (Aruba, Bonaire, Curaçao), waar scholieren en werklieden naartoe verhuisden voor verdere studie en werk (Hartog, 1981). Ook daar werd het onderwijs door religieuzen uit Nederland verzorgd.

De huidige stand van zaken

De Nederlandse taal is sindsdien langzaam uit het dagelijks leven van de bevolking van Sint Maarten verdwenen. Volgens de constitutionele rechten van 10-10-10 mogen de scholen voor het Nederlands of het Engels als instructietaal kiezen (Unicef, 2013). Het Engels domineert op Sint Maarten vanwege de komst van toeristen en de economische bloei nadien. Tegenwoordig kent het

eiland slechts vier Nederlandstalige basisscholen en een enkele middelbare school die toegang verschaft tot onderwijs in het Nederlands. Ondanks dat is de regel voor het verplicht onderwijzen en examineren van het Nederlands als schoolvak, op zowel de Nederlandstalige als de Engelstalige scholen, nog altijd van kracht. Wat betreft het examen Nederlands heeft Waschke (2015) een exploratieve studie gedaan over de eindresultaten. Hierin onderzocht ze de factoren die gerelateerd zijn aan de lage testresultaten onder basis- en middelbare scholieren voor de vakken Nederlands en wiskunde. Op basis van de bevindingen uit het onderzoek werden leerkrachten aanbevolen om gebruik te maken van differentiatie strategieën, taalportfolio's alsook praktische en realistische opdrachten in de les. Daarnaast werd een betere communicatie tussen onderwijsinstellingen gestimuleerd om de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs te vergemakkelijken. Het is niet bekend of er een uitwisseling van informatie tussen basis- en middelbare school leerkrachten heeft plaatsgevonden, maar op andere gebieden is vordering gemaakt. Zo zijn er op 4 à 5 scholen voor primair en secundair onderwijs nieuwe vreemdetaalmethodes Nederlands ingezet. Leerkrachten volgen af en toe workshops over activerende werkvormen en jaarlijks wordt er een taalmarkt of taaldorp op sommige scholen georganiseerd. Daarnaast zijn ze op twee Engelstalige basisscholen begonnen met evaluatietoetsen in het Nederlands voor leerlingen in groep acht. Aan de hand van deze middelen wordt het taalniveau van de leerlingen aan de hand van vaardigheidstoetsen bepaald. Verder werd op het gebied van taal- en beleidsplannen een adviesrapport opgesteld door de Taalunie voor het positioneren van het Nederlands als vreemde taal (NVT) op de Caribisch Nederlandse eilanden (NVT Overzee. In: Taalunie, 2016).

Het doel van deze studie

In het kader van de genoemde taal- en beleidsplannen richt deze studie speciaal aandacht op het gebied van het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten. Er wordt voornamelijk gefocust op het aanpassen van het huidige taalcurriculum Nederlands. Op basis van wetenschappelijke bronnen omtrent taalverwerving: Van den Branden (2010), effectief taalonderwijs, Verhoeven (2002), een situatieschets naar vreemdetalenonderwijs in Nederland, Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen - NAB-MVT (2004), onderzoek naar de geschiedenis van taalonderwijs op Sint Maarten, George & Scatolini (2015), het verschil tussen een tweede- en een vreemde taal, Nayar (1997), Hui-Chin Li (2010) en vreemdetalendidactiek in een veranderende leeromgeving, Ondarra et. al. (2015), analyseert en evalueert deze studie de huidige onderwijsvormen om conclusies te trekken over effectieve manieren om het Nederlands als vreemde taal te onderwijzen en het taalcurriculum Nederlands af te stemmen op de onderwijsbehoeftes en idealen van de leerlingen op Sint Maarten.

Het onderzoeksverslag bevat vijf hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk wordt het onderzoeksontwerp en de onderzoeksvragen uitgelegd. Hoofdstuk 2 behandelt het theoretische kader van het onderzoek, waarin de globale beschrijving van zowel een vreemdetaalomgeving als de vreemdetalendidactiek aan de orde komen. De methoden van onderzoek worden in hoofdstuk 3 behandeld. De beantwoording van de deelvragen staan centraal in hoofdstuk 4, alsook de resultaten en de interpretatie ervan. Hoofdstuk 5 verleent nieuwe inzichten in het Nederlands taalonderwijs op Sint Maarten. De tekortkomingen van de studie worden tevens in dit hoofdstuk vermeld, alsook mogelijkheden voor een vervolgonderzoek. De scriptie wordt afgesloten met een nawoord en slotopmerkingen.

1. Probleemstelling

Dit hoofdstuk richt zich op de intentie van het onderzoek en de maatschappelijke betekenis ervan. Allereerst wordt er in paragraaf 1.1 achtergrondinformatie over het onderwerp gegeven, gevolgd door de vraagstelling in paragraaf 1.2. In de volgende paragraaf 1.2.1 staan gegevens over de samenleving van Sint Maarten en de maatschappelijke relevantie van het onderzoek. In paragraaf 1.3 wordt het type onderzoek belicht.

1.1 *Achtergrondinformatie*

Conform de bevindingen uit een studie naar de talige en culturele identiteit van Sint Maarten (Arrindell, 2014) is het Engels, althans het Sint Maarten Engels, de lingua franca van de Sint Maartenaren. Het is de eerste taal die kinderen leren en de dominante communicatietaal in het dagelijks leven. Binnen het onderwijs aan het Nederlandse deel van het eiland wordt zowel het standaard Engels als het Nederlands gehanteerd. Op de middelbare scholen worden de talen Spaans en Frans als vreemde talen aangeleerd. Aan het noordelijke deel van het eiland is het Frans de instructietaal en de vreemde talen zijn het standaard Engels en het Spaans. Dit maakt de taalsituatie op Sint Maarten uniek en het verleent iedereen de kans om kennis op te doen met verschillende talen.

Het Frans aan de Franse kant en het Nederlands aan de Nederlandse kant spelen een belangrijke rol binnen het onderwijs. Voldoende beheersing van het Nederlands is van belang voor studenten die een studie willen voortzetten in Nederland. Om deze reden is de significantie van het Nederlands, voornamelijk na de invoering van het Foundation Based Education examen (FBE)¹ — een lokaal samengesteld examen waarop spelling, woordenschat, tekstbegrip en kennis van de Nederlandse grammatica getoetst worden — drastisch toegenomen, maar de behaalde resultaten lieten tegenvallende scores zien. Dit was voornamelijk het geval bij leerlingen die buiten school geen ondersteuning in de Nederlandse taal krijgen (Waschke, 2015). De oorzaak van deze in negatieve zin lage scores die leerlingen aan het eind van de basisschool behalen, kan gezocht worden in de moeilijkheidsgraad van het examen, de desinteresse van leerlingen voor het vak en onvoldoende voorbereiding van de leerlingen op het examen. Tevens kan er op een andere oorzaak van de lage testcores op het eindexamen Nederlands geduid worden: de omgeving waarin de leerlingen leven en de achtergrond van de huidige generatie. Volgens de bevolkingsstatistieken van The World Factbook, onderdeel van het Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA) en een onderzoek van UNICEF (2013), kent Sint Maarten een diversiteit aan culturen, waardoor een taalrijke omgeving is ontstaan met prominente talen van de grootste bevolkingsgroepen. Dit betreft immigranten uit de omliggende Engelstalige-, Spaanstalige- en Franstalige Caribische eilanden die op Sint Maarten wonen en dagelijks hun eigen taal gebruiken. Daarenboven gebruikt de inheemse bevolking van Sint Maarten de lingua franca, een verbroken vorm van het Engels, formeel genaamd de Sint Maarten Popular Vernacular (Arrindell, 2014), als voornaamste communicatiemiddel. De Nederlandse taal wordt als gevolg hiervan weinig tot zelden gebruikt, wat tot negatieve effecten kan leiden voor de prestaties van jonge leerders die op school geconfronteerd worden met het Nederlands.

¹ Foundation Based Exam.

Tabel 1: Prominente talen op Sint Maarten.

Overzicht gesproken talen op Sint Maarten 2017	
Engels	67.5%
Spaans	12.9%
Creools	8.2%
Frans	6.6%
Nederlands	4.2%
Papiamentto	1.5%
Overige talen	3.5%

Bron: Central Intelligence Agency (CIA) 1947. The World Factbook Sint. Maarten. People and society, population. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sk.html>.

1.2 De centrale vraagstelling

De hoofdvraag van deze studie luidt: Hoe zouden leraren Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten het huidige taalcurriculum kunnen aanpassen om effectief Nederlands als vreemde taal aan te bieden voor de komst van het nieuwe eindexamen Nederlands?

De deelvragen:

1. In welk opzicht wordt het Nederlands als vreemde taal tot stand gebracht in het onderwijs op Sint Maarten vergeleken met andere landen?
2. Wat kan er gezegd worden over het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten?
3. Welke problemen ondervinden leerlingen in het Engelstalige voortgezet onderwijs op Sint Maarten met het schoolvak Nederlands?

In het theoretisch kader van het onderzoek worden gegevens gepresenteerd die een antwoord hebben geleverd op deelvraag 1 en 2. In dit hoofdstuk wordt ook het Nederlands als vreemde taal op Sint Maarten vergeleken met dat in Nederland om begrip van het vreemdetalenonderwijs te krijgen en om suggesties te kunnen geven voor de verandering van het taalcurriculum Nederlands binnen de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten. De derde deelvraag wordt in hoofdstuk 4 beantwoord. Dit wordt gedaan aan de hand van de bevindingen uit de enquêtes onder de middelbare scholieren. Na de deelvragen wordt er getracht antwoord op de hoofdvraag te geven gevolgd door een aantal aanbevelingen.

1.2.1 *Maatschappelijke relevantie*

Het taalonderwijs op Sint Maarten blijkt jarenlang een onderwerp van discussie te zijn waarover politici, taaldeskundigen en de lokale bevolking hebben gedebatteerd. Ook de keuze tussen het Engels of het Nederlands als instructietaal werd aangehaald in internationale conferenties (George & Scatolini, 2015). Onderstaand fragment duidt een constante alternatief aan tussen het Engels en het Nederlands als voertaal binnen het onderwijs.

The language of instruction in St. Maarten education can be described as a pendulum that sometimes sways towards Dutch and the towards English. The shift between these two languages has been (and still is) a debated topic, even at the language colloquium of all Dutch speaking parts of the world, namely, The Netherlands, Flanders (Belgium), Suriname, The Dutch Antilles and Aruba.

(George et al., 2015: 75)

In dit onderzoek wordt, naar aanleiding hiervan, het Nederlands als schoolvak bestudeerd. Er wordt gekeken naar de gebruikte onderwijsvormen op scholen die voor het Engels als voertaal hebben gekozen. Hierbij wordt er bepaald in hoeverre deze bij de leefwereld en de behoeften van de leerlingen passen. Het onderzoek betreft naast de leerlingen ook leerkrachten die de taalsituatie op het eiland realiseren en die lesmateriaal hebben ontwikkeld dat voornamelijk aansluit bij de behoeften van de leerlingen. In 2016 is in opdracht van Rijksdienst Caribisch Nederland lesmateriaal ontwikkeld door een ervaren taaldocent uit Nederland, die les gaf op Sint Maarten. Het materiaal is bestemd voor basis- en middelbare leerlingen op Engelstalige scholen op Sint Maarten, Saba en St. Eustatius. Het doel hiervan was om de leerstof beter te laten aansluiten op de belevingswereld van de leerlingen op deze eilanden.

Most books were from Holland, transplanted here. All the text and pictures were from and about Holland. And the teaching was in Dutch' [...]. Trying to adapt the material to the island called for a lot of extra work on the part of the teachers.

(George et al., 2015: 89)

De methode, getiteld Nederlands onder de zon, wordt op Sint Maarten op drie verschillende basis- en middelbare scholen gebruikt met ondersteuning van een taalcoach. Met het oog hierop wordt er in dit onderzoek verstaan dat het didactisch deel van het onderwijs net zo belangrijk is als het ontwikkelen van geschikt lesmateriaal. Ook van belang is inzicht in hoe leerlingen een vreemde taal leren en hoe ze hierin ondersteuning kunnen krijgen als de taalomgeving deze hulp niet verschaft.

1.3 *Type onderzoek*

Ondanks het feit dat er weinig bekend is over het Nederlands op Sint Maarten, wordt er uitgegaan van een toegepaste studie die gericht is op het bestuderen van het schoolvak Nederlands om vervolgens manieren te vinden om het taalcurriculum Nederlands aan te passen aan de leerbehoeften van de leerlingen. Aanleidingen van deze studie zijn de lage status van het Nederlands op het eiland, de komst van een nieuw eindexamen Nederlands en het onvoldoende beheersen van de taal door scholieren.

Om het huidige curriculum te evalueren, werd er gebruik gemaakt van enquêtes op drie Engelstalige middelbare scholen. Dit maakt het onderzoek onderkendend en interpretatief, doordat de informatie uit de genoemde instrumenten geanalyseerd en geïnterpreteerd werd. Naast het soort studie is het bij dit onderzoek belangrijk om onderscheid te maken tussen het Nederlands als tweede taal (NT2) en als vreemde taal (NVT). Om het verschil tussen de termen NT2 en NVT weer te geven, kan er gerefereerd worden aan de taalsituatie die ze omschrijven. NVT verwijst naar een situatie waar de Nederlandse taal een lage status heeft binnen een samenleving. Bij NT2 heeft het Nederlands een significante standing onder de bevolking in een land, een zogenaamd tweede taal naast de thuistaal of moedertaal (Hui-chin Lin et al., 2010). Kortom, als iemand een taal leert binnen een land waar de taal een speciale status en hoge prioriteit kent, dan wordt dit taalleerproces ‘het leren van een tweede taal’ genoemd. De persoon is dan een tweede taalleerder. In het ander geval, als iemand zich buiten het gebied van de aan te leren taal bevindt — een Sint Maartenaar die Nederlands leert op Sint Maarten, in plaats van in Nederland — dan is er sprake van een vreemde taal en een vreemde taalleerder. Volgens taal deskundigen Kramsch en Berns zouden deze taaleenheden een aparte didactische aanpak moeten hebben. Naar hun inziens zou het accent bij het aanleren van een vreemde taal op het begrip van de taalvormen en op de communicatie moeten berusten, omdat een vreemde taal buiten het land — waar de taal een dominante rol in de samenleving speelt — geleerd wordt (Berns & Kramsch 1990). Hierdoor ontbreekt de ondersteuning uit de samenleving en is er weinig natuurlijke input.

Dit concept en verdere informatie over de werkvormen binnen het vreemdetalenonderwijs vormen het theoretische deel van dit onderzoek.

2.Theorie

Dit hoofdstuk beschrijft de literatuurstudie omtrent het Nederlands taalonderwijs op Sint Maarten en het vroeg vreemdetalenonderwijs in andere landen. Hierdoor wordt het onderzoek in het kader van een internationaal perspectief geplaatst. Verder wordt de problematiek van het Nederlands taalonderwijs op Sint Maarten besproken; het probleem wordt geanalyseerd en vergeleken met buitenlandse onderwijssystemen. In paragraaf 2.1 wordt het vroeg vreemdetalenonderwijs gepresenteerd als een oplossing voor de taalproblemen in het vreemdetalenonderwijs. Uit deze informatie wordt er getracht een nieuwe en geschikte vorm van onderwijs te vinden voor de leerlingen op Sint Maarten. Paragraaf 2.1.1 geeft een gedetailleerde omschrijving van een vreemdetaalomgeving. Dit wordt gevolgd door informatie in paragraaf 2.2 en 2.3 over onderzochte en succesvolle onderwijsvormen binnen het vreemdetalenonderwijs.

2.1 *Vroeg en intensief vreemdetalenonderwijs*

Op Sint Maarten is er sinds 2002 overgegaan naar het fuseren van het kleuteronderwijs en het basisonderwijs. Als gevolg hiervan wordt het Nederlands nu aangeboden in groep 1 en intensief ingevoerd in groep 3. Vanaf dit leerjaar worden de leerlingen klaargestoomd voor het FBE examen. Op deze manier worden de leerlingen ondergedompeld in de Nederlandse taal, wat bij de meerderheid van de leerlingen niet de thuistaal is. Met het Engels als communicatietaal onder de gehele bevolking en de instructietaal op de meeste scholen, vinden leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs, naar verluidt, het moeilijk om het Nederlands te leren. Ze worden ook belemmerd in hun mondelinge communicatie doordat ze weinig in contact komen met de Nederlandse taal. Ook door de Amerikaanse cultuur op Sint Maarten, de televisieprogramma's en het dagelijkse bezoek van Amerikanen naar het eiland, horen de leerlingen veel meer Engels dan Nederlands. Het Nederlands speelt om deze redenen een kleine rol in het dagelijks leven van de bevolking. Sommige leraren Nederlands moeten met ontevredenheid toezien hoe een deel van de leerlingen onvoldoendes voor het vak haalt en onder de maat of gewenst taalniveau presteert.

Voor het merendeel van de leerlingen in Caribisch Nederland is het Nederlands niet de moedertaal. Hun beheersing van het Nederlands is daardoor vaak onvoldoende.

Hierdoor presteren zij minder goed dan hun leeftijdsgenoten in Europees Nederland en hebben zij een minder goede aansluiting op het vervolgonderwijs.

(Taalunie Nieuws, 9 januari 2015)

Het bovenstaande fragment, afkomstig uit het nieuwsarchief van de Nederlandse Taalunie bevat een uitspraak van staatssecretaris Sander Dekker over het passend onderwijsaanbod van het Nederlands op Bonaire, waar het Papiaments de moedertaal is van de meeste leerlingen. Kinderen op de verschillende eilanden hebben een andere moedertaal dan het Nederlands. Volgens neerlandici in het Nederlands Caribisch gebied is het Nederlands een taal geworden die door een minderheid van de bevolking gesproken wordt. Het Nederlands taalonderwijs zou in deze situatie gericht moeten zijn op het ondersteunen van de taalvaardigheden: spreken, schrijven, lezen en luisteren, zoals aangegeven in een verslag van een congres over het Nederlands taalonderwijs in Suriname.

In een situatie waarin het Nederlands niet voor alle leerlingen de moedertaal is, moet het onderwijs Nederlands primair taalverwervingsgericht zijn. Dat betekent dat zeker in het begin het accent moet liggen op de taalvaardigheden (spreken, luisteren, lezen en schrijven), maar dat er later ook aandacht moet zijn voor vormen en structuuraspecten van taal (spelling en grammatica) ter ondersteuning van de taalverwerving: van het geheel naar de delen (Nederlandse Taalunie, 2005, p.5).

In Nederland wordt het curriculum Engels uitgebreid met communicatieve doeleinden tot en met het secundair onderwijs (Slo, 2011). Hier aangekomen, zou de individuele leerling acht jaar Engels hebben gehad. De leerkracht op de middelbare school kan hierop bouwen en de kennis van de taal verder uitbreiden. Hiernaast wordt het Engels gestimuleerd in de Nederlandse samenleving door de invloed vanuit Engelse en Amerikaanse media. Ook lessen aan de universiteit worden tegenwoordig in het Engels verzorgd. Vergeleken met Nederland is er op Sint Maarten weinig ondersteuning in de vreemde taal. Het Nederlands speelt geen rol in de media of de samenleving. Conform de bevindingen uit een onderzoek op Sint Maarten van George et al. (2015) krijgen leerlingen weinig natuurlijke input in deze taal vanuit de samenleving. Dit is slechts mogelijk als leerlingen zich frequent onder de Nederlanders of de Surinamers op het eiland bevinden. Bovendien zijn er geen Nederlandse kranten, dagbladen, of tijdschriften op het eiland. Dit is reden temeer om vroeg vreemdetalenonderwijs, vanaf groep 1, in te zetten.

Een rapportage van het Expertisecentrum taal, onderwijs en communicatie (ETOC) over vroeg vreemdetalenonderwijs, adviseert het vroeg aanbieden van een vreemde taal om taalverlies —dat in korte tijd optreedt bij jonge kinderen te vermijden. Het voordeel wat oudere kinderen hierbij hebben is het in staat zijn om taal aan hun ervaringen te relateren en abstract of structureel bezig te zijn met taal-concepten (Herder & De Bot, 2005). Zij kunnen baat hebben bij vertaal oefeningen en grammaticaregels, omdat ze vaker informatie opschrijven en dit gemakkelijker kunnen toepassen dan basisscholieren. Het is dan ook van belang voor middelbare scholieren dat ze de vreemde taal kunnen herkennen en een adequate reactie kunnen formuleren op uitingen. Kortom, voldoende beheersing van de pragmatiek van een vreemde taal wordt gegarandeerd als er voldoende tijd is om de taal te leren en over syntactische aspecten van de taal na te denken.

In Australië begint het vroeg vreemdetalenonderwijs eerder dan groep 1. Vanaf 2017 wordt er beleid gevoerd voor vroegtijdige immersie in het aanleren van een tweede taal in zowel de crèches als de basisscholen. Het beleidsplan is bedoeld op het inzetten van het programma in 300 scholen in 2019 (ELLA, 2018). Een soortgelijk project zou additionele oplossingen kunnen bieden voor het bevorderen van het Nederlands als vreemde taal (NVT) binnen het onderwijs op Sint Maarten. Via deze methode kunnen leerlingen in een vroeg stadium kennis maken met het Nederlands, wat hen een grote voorsprong zou leveren in hun contact met de taal, aangezien de huidige immigrantenbevolking — afkomstig uit de Dominicaanse Republiek, Haïti, Jamaica en Guyana — weinig tot geen kennis heeft van het Nederlands en de taal, als gevolg hiervan, geen rol speelt in de thuissituaties (UNICEF, 2013: 28).

2.1.1 *Het concept vreemdetaalomgeving*

In zijn artikel getiteld *ESL/EFL Dichotomy Today: Language Politics or Pragmatics?* beschrijft Nayar (1997) een vreemdetaalomgeving als het leren van een vreemde taal in een land waar de taal weinig communicatieve of socio-politieke status kent. In dit opzicht wordt er gesproken van een minderheidstaal: een taal die door een kleine bevolkingsgroep wordt gesproken. In tabel 1 van paragraaf 1.1 kunnen het Frans, het Nederlands en het Papiaments gecategoriseerd worden als minderheidstalen op Sint Maarten. Een minderheidstaal wordt zelden in het publieke domein, op straat of in de media, gebruikt. Het wordt binnen instellingen, zoals talencentra, geleerd. In deze gebieden maken de genoemde talen deel uit van de vakken op scholen of universiteiten — en in het geval van Sint Maarten wordt de taal in wettelijke documenten en sporadisch in de politiek gebruikt — maar de talen maken geen deel uit van het dagelijks leven en ze vormen geen onderdeel van de BICS² (Cummins, 1984). Tegenover de vreemdetaalomgeving staat de tweedetaalomgeving. Deze verschilt van een vreemdetaalomgeving in de zin dat de taal die in een tweedetaalomgeving geleerd wordt, wel een dominante rol speelt in de maatschappij. In een dergelijke situatie hebben inwoners van een land een andere moedertaal, maar ze delen samen een communicatietaal. Deze situatie leent zich voor het Frans aan het noordelijke deel van Sint Maarten, namelijk Saint Martin, waar men thuis Engels, Creool of Spaans spreekt, maar het Frans zichtbaar en hoorbaar is in de supermarkt, op de regeringskantoren, in de media, op de scholen en op straat. Weliswaar biedt een tweedetaalomgeving een grotere kans voor het leren van een taal in rap tempo, doordat men regelmatig in contact komt met de taal en deze in de praktijk kan blijven oefenen.

According to Platt and Weber (1979), varieties can move along the continuum; the transition from Foreign Language to Second language takes place when the language is used in everyday communication, and from SL to native language, when the language is or can be used for all communicative needs and when the wider speech community accepts it.

(Nayar, 1997 p.14)

De aangehaalde passage beschrijft de transitie van vreemde taal naar tweede taal. Dit gebeurt als de vreemde taal meer gesproken wordt. Hierdoor wordt het een omgangstaal en langzamerhand een tweede taal. Een vreemde taal daartegenover wordt voornamelijk op school geleerd, waar er soms onnatuurlijk en intensief geoefend wordt met talige aspecten, om vervolgens de verworven taalkennis in geringe mate buiten de onderwijsinstelling te gebruiken. Om reden hiervan stelt Kramsch (1990) voor dat het onderwijzen van een taal in een vreemdetaalomgeving een aparte opzet moet aannemen, dan die van een tweede taal.

Door het geringe taalaanbod in een vreemdetaalomgeving en het beperkte aantal lessen om de vreemde taal te leren, kunnen taalproblemen, waaronder taalfouten, verkeerde zinsstructuren, en een laag taalbeheersingsniveau frequenter optreden. Orthopedagoog en spraakpatholoog Goorhuis duidt onvoldoende taalaanbod uit de omgeving aan als een blootstellingsachterstand. Dit wil zeggen dat het taalaanbod in het Nederlands onvoldoende is als gevolg van weinig of geen onderwerping (blootstelling) aan de taal vanuit de omgeving (Goorhuis, 2014). Dit kan namelijk het tekort aan kennis van de Nederlandse taal onder leerlingen op Sint Maarten verklaren. Doordat het Nederlands niet dagelijks op het eiland gebruikt wordt, zullen weinig leerlingen de taal voldoende beheersen om

² Basic Interpersonal Communication Skills (het dagelijks taalgebruik).

een gesprek met moedertaalsprekers te voeren. Dit verschijnsel maakt zich echter te kennen als de leerlingen later een opleiding in Nederland gaan volgen. Tijdens een vervolgstudie in Nederland — waar elk jaar het merendeel van de leerlingen uit Sint Maarten hun studie voortzetten — krijgen lokale studenten moeilijkheden met de Nederlandse taal, vanwege onvoldoende blootstelling aan de taal op hun eiland. Tucker (2001) adviseert in dit geval dat de taal vanuit de regering of de politiek wordt gestimuleerd, zodat het gebruik ervan een gewoonte, oftewel een norm wordt. Uiteindelijk zou de taal ingezet kunnen worden als een ware officiële taal, maar regeringsleiders zouden een graduele transformatie van het ene naar het andere proces in acht moeten nemen alsook ruimte voor verschillende fases en evaluatiemomenten. Met andere woorden, zou het Nederlands op Sint Maarten geleidelijk een permanente plaats moeten innemen in het Eilandsbesluit als de officiële taal op alle regeringskantoren, tijdens alle overheidsvergaderingen en in de media.

2.2 *Vreemdetalenonderwijs in verschillende landen*

In welk opzicht wordt vreemdetalenonderwijs tot stand gebracht op Sint Maarten en in andere landen? Zowel op Sint Maarten als de andere eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen is het onderwijs hoofdzakelijk gemodelleerd naar het Nederlandse systeem en vormt een basis voor verdere studie in Nederland (Nuffic, 2015). In landen binnen de Europese Unie wordt het aanleren van één of twee vreemde talen, naast de moedertaal, gestimuleerd (Europese Raad van Barcelona, 2002). Op scholen waar de moedertaal van de leerlingen de voertaal is, zal het gemakkelijker zijn om een tweede taal aan te leren. Leerlingen zouden de aangeleerde vaardigheden uit hun moedertaal met die in de tweede taal kunnen vergelijken, de zogenaamde *translanguaging* (Garcia, 2009). Door kennis van de verschillen en overeenkomsten tussen beide talen zal de leerstof begrijpelijker worden. Koonstra, Dijkstra en Starren (2015) zijn hier voorstanders van: het leren vanuit de moedertaal, waarbij er voldoende aandacht is voor de eerste taal van de leerlingen, zodat de taalontwikkeling in beide talen gestimuleerd wordt.

Language learning is interactive and dynamic. Because of this interactivity and dynamicity, the process and outcome of second-language acquisition can be influenced by many different factors, like the similarity between the first and second language, the learning context, learner motivations, the age at which a second language is learnt, and the learner's language proficiency and background. (Koonstra, Dijkstra & Starren, 2015)

In het secundair onderwijs kunnen middelbare scholieren een hoger taalniveau bereiken met een voldoende verworven basiskennis vanuit het primair onderwijs. Op de middelbare school worden tevens een tweede of een derde (vreemde) taal naast wetenschappelijke en economische vakken onderwezen. Hierdoor kunnen jongvolwassenen belast worden met extra leerwerk, waardoor de focus voor het leren beheersen van de talen geleidelijk kan afnemen, wegens onvoldoende tijd om de taal te oefenen. In het onderwijs wordt er geregeld naar mogelijkheden gezocht om het taalgebruik te stimuleren en grammaticale aspecten van de taal te leren beheersen. Dit wordt gedaan door middel van voldoende en gevarieerde taalinput. Een voorbeeld hiervan is de ‘Schijf van vijf’ voor het vreemdetalenonderwijs. Aan de hand hiervan wordt taalaanbod (input) geaccentueerd met leeractiviteiten om output te produceren (Westhoff, 2008). Ook via de communicatieve benadering wordt er intensief geoefend met de vier vaardigheden, maar vooral met de productieve aspecten van de taal: spreken en schrijven tegenover de receptieve luisteren en lezen. Het leren van een vreemde taal

vindt plaats als de leerstof uitdagend is en aansluit bij wat leerlingen al weten. In een dossier van Leraar24 (2016) wordt er over een aantal belangrijke onderdelen van de taalontwikkeling geschreven. In het diagram hieronder staat een cluster van deze elementen die elke taalleerkracht in de les zou kunnen gebruiken.

Bron: leraar24: dossier NT2 taalontwikkeling.

Om nieuwe kennis te laten beklijven, wordt er gebruik gemaakt van deze bouwstenen in de taalklas. In een onderzoek naar de rol van taal in het Curaçaose onderwijs (Kibbelaar, 2012) wordt het Nederlands taalonderwijs als volgt ondersteund: ‘Nederlandstalig taalaanbod en taalcontact wordt zowel tijdens als na schooltijd aangevuld met taalaanbod uit diverse (nieuwe) media.’ Deze actie is aan de orde gesteld wegens de erkenning en het instellen van het Papiaments als officiële taal, waardoor de status van het Nederlands langzamerhand afneemt. In dit geval wordt de moedertaal als instructietaal gebruikt en het Nederlands als vreemde taal geleerd. In een dergelijke taalsituatie maken leerkrachten ook gebruik van translanguaging, waarbij de moedertaal van de leerlingen ingezet wordt om ingewikkelde concepten uit te leggen. Dit zorgt voor een grondig begrip van de leerstof. Deze strategie kan van belang zijn voor het taalonderwijs op Sint Maarten, aangezien de migrantenbevolking gezorgd heeft voor een, door Debrot (1985) gekarakteriseerde, polylinguale samenleving, waarin inwoners kennis hebben van andere talen zoals het Spaans, Patois, Creool, Frans, Hindi, Chinees en Papiaments.

Taalkundigen suggereren verschillende manieren om een vreemde taal bij zowel kleuters als pubers te stimuleren. Taalwetenschappers Andringa, & Curcic (2015) brengen in hun taalonderzoek naar voren dat een sterk analytisch vermogen en een goed werkgeheugen doeltreffende middelen zijn bij het opsteken van een nieuwe taal. Dit sluit aan bij het trainen van het kritisch denken en regelmatige herhaling van de leerstof. Van de Craats (2006), brengt aan de orde in haar proefschrift over het leren van een tweede taal, dat kleuters gemakkelijker een tweede taal leren dan jongvolwassenen, doordat jonge kinderen een taal op de automatische piloot leren, terwijl scholieren veel grammaticaregels moeten leren (Van de Craats, 2006).

2.3 Onderwijsvormen vreemdetalendidactiek

Met deze studie wordt er gezocht naar een geschikte vorm van onderwijs voor leerlingen binnen het voortgezet onderwijs op Sint Maarten. Er wordt hier kort een aantal onderwijsvormen toegelicht en in hoofdstuk vijf worden naar aanleiding van deze informatie, suggesties gedaan voor effectieve manieren om het taalonderwijs binnen een vreemde taalomgeving samen te stellen. De onderwijsvormen die voorts kernachtig worden genoemd, kunnen een oplossing bieden voor het Nederlands taalonderwijs op Sint Maarten.

Content and Language Integrated Learning

Content and Language Integrated Learning (CLIL) is een onderwijsvorm die frequent gehanteerd wordt in Europese basis- en middelbare scholen (European Commission, 2006). Het houdt in dat een deel van het curriculum, de niet-talige vakken, in de doeltaal wordt gegeven. Zo wordt het vak wiskunde aangeboden in het Engels of geschiedenis in het Frans of Duits. CLIL vult 20% van het curriculum met de keuze voor een of meerdere vreemde talen. De tijd voor het leren van de vreemde taal wordt verruimd, zonder dat de andere vakken daaronder lijden. Om de lesstof zo effectief mogelijk uit te leggen in de doeltaal, wordt leerkrachten aangeraden om gebruik te maken van beeldmateriaal (ICT in de les) en handige zinnestukjes: zogenaamde *taalchunks*. Het is onder meer effectief in Spanje, waar blijkt dat leerlingen op scholen in het basis- en voortgezet onderwijs vorderingen in het Engels hebben gemaakt op de gebieden van uitspraak, woordenschat, zinsformulering en begrip van de taal. Daarnaast demonstreerden leerlingen substantiële vooruitgang in de taal in een tijdsperiode van twee jaar ten gevolge van een scala aan visuele, auditieve en kinesthetische lesactiviteiten (European Commission & ICF, 2014, p.13).

Computer Assisted Language Learning

Een leerstrategie die de voorbereidingstijd succesvol kan inkorten is het doceren met behulp van digitale middelen, zoals tablets en computers. Deze interventie wordt aangeduid met de Engelse term CALL: computer assisted language learning en betreft alle mogelijke mediavormen, waarbij leren mogelijk is - podcasts, Google Earth, elektronische woordenboeken, apps, video-conferenties, online quizen, taalspelletjes en andere virtuele leeromgevingen. Deze onderwijsvorm maakt zelfgestuurd leren via de computer mogelijk en geeft de leerder de vrijheid om de leercontext te bepalen. Technisch vaardige leerders met een lage beheersing van de taal zouden op hun eigen tempo de vreemde taal kunnen leren. CALL vervangt de traditionele manier van vreemdetalenonderwijs en verhoogt de interactie via de taalleerder en de digitale tutor: de computer. Het vereist, en dat is een nadeel, een goede balans tussen digitale en traditionele methodes en de selectie van geschikt online-materiaal (European Commission & ICF, 2014 p.26).

Internationaliseringsprojecten

Identiek aan het vroeg vreemdetalenonderwijs is de oriëntatie op internationaal vlak. Ongeacht de financiële nadelen die deze onderwijsvorm met zich meebrengt, kan deze vorm van onderwijs wereldburgers van de leerlingen maken. Het betreft het kiezen voor een deel van het curriculum in een andere taal te volgen en de andere helft in de moedertaal. Het onderwijs volgt een doorlopende leerlijn met eindexamens voor vakken in beide curricula, naast uitwisselingsprogramma's en het behalen van internationale certificaten. Een onderzoek van Oonk (2007) naar Europa als leeromgeving voor vreemde talen liet zien dat leraren door internationaliseringsactiviteiten vooral voldoening en inspiratie krijgen aangeboden en dat leerlingen hierdoor hun taalvaardigheden kunnen blijven ontwikkelen.

3. Methode

Het derde hoofdstuk is gewijd aan het gehele onderzoek. In paragraaf 3.1 wordt er informatie gegeven over de onderzoeksopzet. Dit wordt gevolgd door een beschrijving van het onderzoeksdesign. In paragraaf 3.2 staat toelichting over de verwerking van de resultaten en informatie over de deelnemers aan het onderzoek. Tot slot in paragraaf 3.3 worden de beperkingen van het onderzoek vermeld.

3.1 Onderzoeksopzet

Het onderzoek is kwalitatief van aard en is grotendeels gebaseerd op antwoorden van leerlingen over het schoolvak Nederlands. Er werd gekozen voor een studie met een exploratieve context om de problematiek omtrent het vak Nederlands beter te verkennen. Aan de hand van bronnenonderzoek over de vreemdetalendidactiek en verkregen informatie uit leerlingenenquêtes werden aanbevelingen gegeven voor mogelijke verbeteringen in het taalcurriculum. De focus ligt op onderwijsvormen waarmee het curriculum Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen kan worden verrijkt. Om de achtergrond van de problematiek omtrent het huidige Nederlands taalonderwijs te verkennen, werd de taalgeschiedenis van Sint Maarten in hoofdstuk 1 bekeken alsook de positie van het Nederlands op het eiland. Aan de hand van het onderzoeksinstrument wordt in dit deel van de scriptie het schoolvak Nederlands en de problemen daaromtrent bekeken.

3.1.1 Dataverzamelingsmethoden

De studie werd afgebakend tot drie van de zes Engelstalige middelbare scholen op het eiland, namelijk *The St. Dominic High (SDHS)*, *The St. Maarten Academy (SXM ACA)* en *The Methodist Agogic Centre CSE (MAC High)*. Het betreft scholen die het Engels als voertaal hebben (het Nederlands als schoolvak) en die met het Cambridge IGCSE Foreign Language Dutch examenprogramma werken. Informatie werd verzameld door middel van een leerlingenenquête die opgesteld werd om antwoord te krijgen op de specifieke problemen die middelbare scholieren met het Nederlands ondervinden. Middels de uitkomsten van de enquêtes kregen 150 leerlingen de kans om zich te uiten over het Nederlands taalonderwijs en werd er manieren gesuggereerd voor het aanpassen van het curriculum Nederlands op secundair niveau.

Om informatie te verkrijgen over het Nederlands als schoolvak binnen de drie Engelstalige middelbare scholen, is gebruik gemaakt van de enquête *Dutch as a Foreign Language Survey* (zie bijlage C). De enquête omvat dertien vragen met betrekking tot de Nederlandse taal, het schoolvak en de taallessen. Het is in maart opgesteld en kort voor de eindexamens Nederlands, in de weken van 9 en 16 april, aan de scholen gedistribueerd. Het werd aan een van de leraren Nederlands op elke school gegeven, zodat de leerlingen het tijdens de Nederlandse les konden invullen. Per leerjaar, klas 1 tot en met 5, hebben tien leerlingen de enquête ingevuld. Dit betekent dat het aantal ondervraagden vijftig leerlingen per school was. Dit is een vertegenwoordiging van approximatief 15% van de leerlingenpopulatie op elke school. Om de problematiek omtrent het huidige Nederlands taalonderwijs te verkennen, werden de antwoorden van de leerlingen geanalyseerd en gebruikt om advies te leveren ter verbetering van het Nederlands taalonderwijs op secundair niveau. De leerlingen moesten een zelfbeoordeling geven van hun beheersing van de onderdelen van de taal. Dit hebben ze gedaan aan de hand van een cijfermatige

inschatting van de vier vaardigheden. De gegevens zijn gebruikt ter interpretatie van de verschillende beheersingsniveaus van het Nederlands in het secundair onderwijs. Er is ook naar de verschillen tussen de Nederlandse lessen op primair en secundair niveau gevraagd om een inschatting en vergelijking te maken van de gebruikte didactiek op beide onderwijsniveaus. Hierdoor kon de overeenstemming tussen de eindtermen van het basis- en voortgezet onderwijs worden geconstateerd. Als taalleerkracht op een van de betrokken scholen, werd er in het voortgezet onderwijs gebruik gemaakt van leerlingenenquêtes in plaats van lesobservaties om subjectiviteit te vermijden. Het was ook een manier voor de middelbare scholieren om zich te uiten over het Nederlands taalonderwijs, de zogenaamde voicing (Otter, 2015) en om over hun eigen leerproces na te denken. De enquête is om deze reden in het Engels opgesteld, zodat de leerlingen de vragen konden begrijpen en zelfstandig de vragen konden beantwoorden met weinig hulp of interpretatie van de taalleerkracht. Honderdvijftig leerlingen hebben de enquête van dertien vragen ingevuld. De data uit de onderzoeksinstrumenten zijn geanalyseerd en geïnterpreteerd om conclusies te kunnen trekken over het huidige Nederlands taalonderwijs op de Engelstalige middelbare scholen. Hierbij werd er gefocust op mogelijke aanpassingen, vanuit het oogpunt van de middelbare scholieren. De antwoorden uit de leerlingenenquêtes zijn per vraag gesorteerd en de antwoorden staan schematisch weergegeven in tabellen en grafieken om de resultaten per school met elkaar te vergelijken..

3.2 Beperkingen van de onderzoeksmethoden

De onderzoeksmethode is gebruikt om een algemeen beeld van het Nederlands als vak binnen drie Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten te verkrijgen en daaropvolgend aanbevelingen voor mogelijke veranderingen of aanpassingen te suggereren. Dit is gedaan in het kader van effectief vreemdetalenonderwijs binnen een vreemdetaalomgeving. Het onderzoek is grotendeels gericht op het verkennen van de problemen omtrent het Nederlands in het secundair onderwijs, maar het onderzoeksinstrument heeft enkele beperkingen. Ten eerste werd een kwart van de leerlingen, in plaats van de gehele leerlingenpopulatie, op de drie Engelstalige middelbare scholen op analoge wijze geënuêteerd. Als gevolg hiervan bleven hooguit twee vragen op acht enquêtes onbeantwoord. Daarnaast hadden twee scholen vanwege de nasleep van orkaan Irma, beperkte internetverbinding en onvoldoende beschikbare computerfaciliteiten. Hierdoor konden de enquêtes niet digitaal verstuurd of ingevuld worden. Ze zijn per school afgeleverd, zodat de vakleerkrachten Nederlands deze tijdens hun lessen konden uitdelen. Ze werden de volgende dag opgehaald. Desondanks de beperkingen heeft het onderzoek voldoende bevindingen geworven om suggesties over het Nederlands taalonderwijs op Sint Maarten te kunnen geven. De meningen van de leerlingen worden in het hierop volgende hoofdstuk gepresenteerd.

4. Resultaten

In dit deel van het verslag worden de resultaten van het onderzoek weergegeven en de deelvragen beantwoord. In paragraaf 4.1 wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste resultaten uit de leerlingenenquête. Na de resultaten volgt een korte discussie over de bevindingen. Hierin worden de deelvragen beantwoord.

4.1 Resultaten leerlingenenquête

De vragen uit de enquête doelden op de problematiek omtrent het Nederlands in het voortgezet onderwijs. De resultaten zijn per school ingedeeld. Als eerste werd er gekeken naar de grondslag van het Nederlands die elke middelbare scholier in het basisonderwijs heeft gehad. De bevindingen hebben betrekking op deelvraag 3.

Tabel 1: Grondslag Nederlandse taal

Aantal jaren Nederlands gehad op de basisschool	0-5 jaar	6-10 jaar	Vraag onbeantwoord
Leerlingen die nu op de St. Dominic High zitten	4	45	1
Leerlingen die nu op de St. Maarten Academy zitten	11	33	6
Leerlingen die nu op de MAC CSE zitten	5	44	1

De resultaten uit bovenstaande tabel wijzen uit dat ongeveer 85% (122/142) van de ondervraagden tussen de zes en tien jaar lang Nederlands op de basisschool hebben gehad. De overige respondenten, een kwart van de deelnemers op de St. Maarten Academy, heeft minder dan vijf jaar Nederlands in het primair onderwijs gehad. Hierdoor is het mogelijk dat ze nog de basis van de taal missen als ze de middelbare school bereiken. Daarentegen zijn de meeste leerlingen in zekere mate tevreden met hun niveau van het Nederlands (zie onderstaande tabel 2).

Tabel 2: Voldoening met eigen taalniveau Nederlands.

Scholen	Erg tevreden	Enigszins tevreden	Neutraal	Enigszins ontevreden	Erg ontevreden
St. Dominic High	10	21	11	4	4
St. Maarten Academy	10	23	7	6	4
MAC High	8	17	15	7	3

Meer dan de helft vindt het Nederlands in het voortgezet onderwijs zowel interessant als praktisch (diagram 1), maar een bescheiden aantal zal later de taal in hun verdere studie of baan gebruiken (diagram 2).

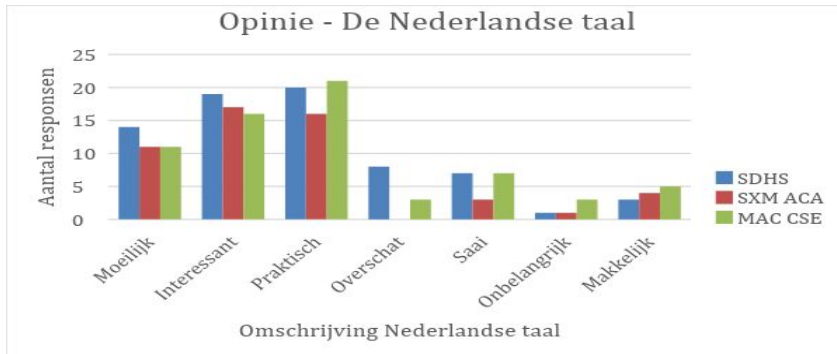

Diagram 1: Opiniepeiling Nederlandse taal

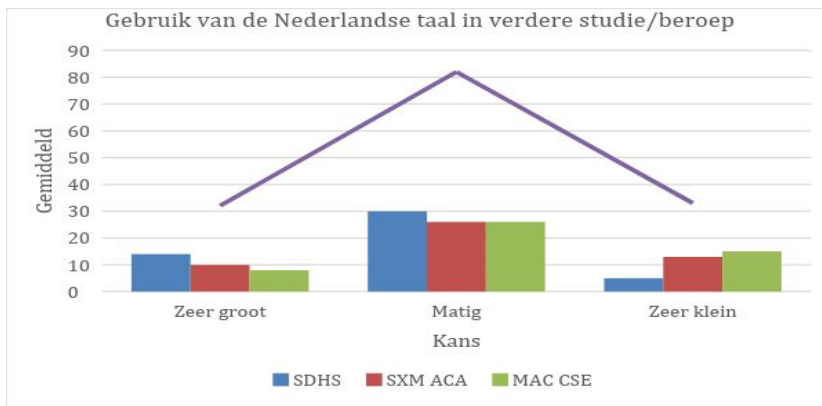

Diagram 2: Middelbare scholieren: Nederlands in een vervolgstudie en/of beroep.

4.2.1: Discussie: problematiek met het schoolvak

Alhoewel ze het schoolvak Nederlands op de middelbare school nog interessant vinden, is het voor de meesten nog ingewikkeld (zie diagram 3). Volgens de leerlingen op de St. Maarten Academy komt dit doordat het vak meer grammatica bevat dan op de basisschool.

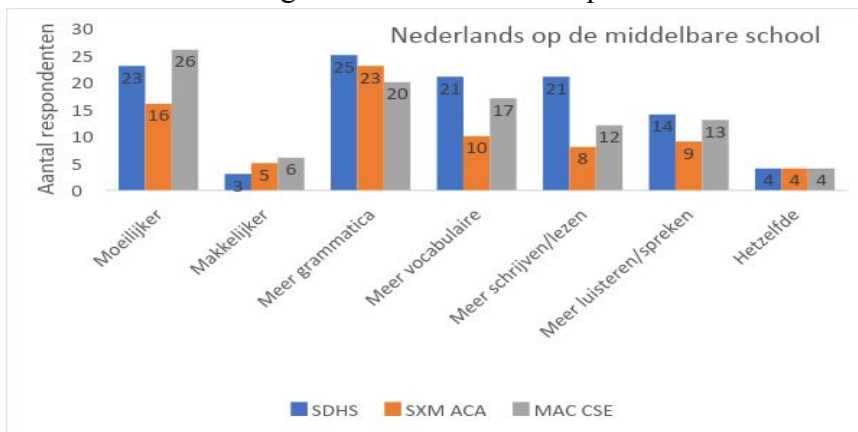

Diagram 3: Het Nederlands taalonderwijs op secundair niveau.

De leerlingen op de St. Dominic High vinden dat er sprake is van een surplus aan vocabulaire en schrijfopdrachten. Waarschijnlijk is dit de reden dat ze minder gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor het schoolvak Nederlands (zie onderstaand diagram 4).

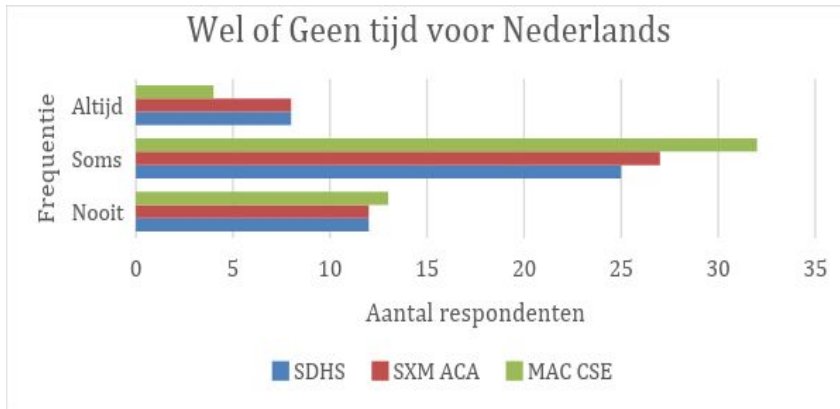

Diagram 4: Inzetbaarheid voor het vak Nederlands

Over het algemeen is er een matige beheersing van alle vaardigheden, maar vooral de veeleisende productieve vaardigheden spreken en schrijven, lijken het moeilijkst (zie onderstaande tabel 4), terwijl de receptieve vaardigheden luisteren en lezen redelijk wordt beheerst door het merendeel van de deelnemers.

MAC High				St. Dominic			
	Slecht	Matig	Goed		Slecht	Matig	Goed
Luisteren	15%	49%	36%	Luisteren	4%	64%	32%
Spreken	26%	54%	20%	Spreken	29%	53%	18%
Schrijven	22%	51%	27%	Schrijven	14%	62%	24%
Lezen	4%	60%	36%	Lezen	6%	44%	50%

St. Maarten Academy	Slecht	Matig	Goed
Luisteren	20%	46%	34%
Spreken	28%	54%	18%
Schrijven	28%	48%	24%
Lezen	10%	49%	41%

Tabel 4: Inschatting beheersing taalvaardigheden.

In de onderstaande tabel staan de suggesties van de leerlingen voor het Nederlands taalonderwijs.

	NT1 leraren	NT2 leraren	Methode	Extra uren	Huidige leraar	Content	Regeling	Meer ICT	Interactie	Praktisch	Andere
SDHS	5	8	43	6	7	19	15	29	18	17	2
SXMACA	8	8	35	15	1	16	13	22	15	14	1
MAC CSE	10	5	28	12	9	20	10	25	17	11	1

Tabel 5: Suggesties leerlingen over veranderingen binnen het Nederlands taalonderwijs.

De meesten willen een andere of nieuwe lesmethode hebben. Daarnaast is er behoefte aan meer ICT-gebruik, interactie, een andere content, oftewel lesinhoud, en meer praktische opdrachten. Als andere opties wensen ze een verdeling te zien van de leerlingen in verschillende taalgroepjes gebaseerd op taalniveau. Het blijkt dat weinig leerlingen een probleem hebben met hun huidige leerkracht. Ook is er geen grote behoefte voor een bepaald type leerkracht: NT1 (moedertaalspreker) of NT2 (tweede taalspreker).

4.2.2 Discussie resultaten

De meerderheid van de leerlingen in het voortgezet onderwijs geeft aan dat het Nederlands in het secundair onderwijs onder andere ingewikkeld is en meer grammatica en vocabulaire bevat.

Integendeel is er belangstelling voor het vak alhoewel ze bijgeval de voorkeur aan andere vakken geven en minder tijd aan Nederlands besteden. Het verschil in taalvaardigheidsniveau kan het resultaat zijn van onvoldoende taalaanbod of interactie in Nederlandse lessen, wegens het surplus aan grammaticale en vocabulaire oefeningen. Het kan ook zijn dat leerlingen onvoldoende elementen van de taal kennen om voldoende output te kunnen produceren. Dit kan liggen aan de uitdaging die leerlingen in het voortgezet onderwijs ervaren of de gemiste ondersteuning in de taal op de basisschool. Door de moeilijkheidsgraad is het mogelijk dat leerlingen de intrinsieke motivatie missen om de taal voldoende te leren beheersen. De grote vraag gezien de suggesties van de leerlingen is of de lesmethodes aan de behoeften van de leerlingen aansluiten of als de lesinhoud en het gekozen werk aangepast wordt op de verschillende taalniveaus binnen één klas.

In het volgende hoofdstuk worden deze vraag, de hoofdvraag en de deelvragen beantwoord, gevolgd door enkele aanbevelingen voor het aanpassen van het curriculum Nederlands binnen de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten.

5. Conclusie

In dit concluderende hoofdstuk van de scriptie wordt er antwoord op de deelvragen en de centrale vraagstelling gegeven. In paragraaf 5.1 staat er een samenvatting van het onderzoek. Dit wordt gevolgd door een discussie over de belangrijkste bevindingen uit de studie. Hierna verschijnen er op basis van de theorie en de bevindingen nieuwe inzichten en constatering over het Nederlands taalonderwijs op Sint. Maarten. Vervolgens worden de tekortkomingen van het onderzoek in paragraaf 5.3 uitgesproken, voordat er in paragraaf 5.4 antwoord op de hoofdvraag wordt gegeven. Ook staan er aanbevelingen voor het aanpassen van het curriculum Nederlands. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een verantwoording van de aanbevelingen. Deze zijn verder uitgewerkt in het beroepsproduct van deze afstudeerscriptie: een leidraad voor leraren op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten.

5.1 Concluderende samenvatting

Education should be in English, but as long as St. Maarten is part of the Kingdom of the Netherlands, people should be able to speak Dutch, but not some archaic language. It should be at a level that is practical and functional (George & Scatolini, 2015, p.75).

Het bovenstaande citaat vormt de kern van dit onderzoek. Het geeft een beeld van het ideale taalcurriculum Nederlands voor de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten. Dit was het doel van deze studie: om antwoord te geven op de hoofdvraag, Hoe zouden leraren Nederlands op de Engelstalige scholen op Sint Maarten het huidige taalcurriculum kunnen aanpassen om effectief Nederlands als vreemde taal aan te bieden voor de komst van het nieuwe eindexamen Nederlands? Met behulp van drie deelvragen werd er getracht antwoord te geven op deze vraag.

De eerste deelvraag.

In welk opzicht wordt het Nederlands als vreemde taal tot stand gebracht in het onderwijs op Sint Maarten en eventueel in andere landen?

Deze vraag is beantwoord door middel van literatuuronderzoek in hoofdstuk 2, waaruit blijkt dat het vroeg vreemdetalenonderwijs vanaf groep 1 wordt ingevoerd in landen zoals Nederland en Australië, maar ook op Sint Maarten. In andere landen wordt dit gedaan volgens interactieve en praktische onderwijsvormen, zoals CLIL, CALL en internationaliseringsprojecten. Op Sint Maarten worden leerlingen vanaf groep 3 klaargestoomd voor het lokale FBE-examen. Vanaf deze groep worden zij ondergedompeld in de Nederlandse taal. Onlangs is er op een aantal Engelstalige scholen gestart met een jongerenevaluatie van de Nederlandse Taalunie. Aan de hand hiervan worden leerlingen getoetst op hun beheersing van de productieve en de receptieve vaardigheden. Daarnaast maken leerkrachten op de Engelstalige scholen gebruik van de vreemdetaalmethode *Nederlands onder de zon* die volgens hen beter aansluit op de leefwereld van de meeste leerlingen.

De tweede deelvraag.

Wat kan er gezegd worden over het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten?

Uit de resultaten van de leerlingenenquête blijkt dat leerlingen die acht leerjaren in het primair onderwijs hebben doorlopen, een betere basis hebben voor het verdere aanleren van het Nederlands in

het secundair onderwijs. Het Nederlands blijft een interessant vak op de middelbare school en het zal later van belang zijn voor leerlingen die verder willen studeren Volgens de leerlingen beheersen ze de vier taalvaardigheden redelijk goed maar er is behoefte aan veranderingen.

De derde deelvraag.

Welke problemen ondervinden leerlingen in het Engelstalige voortgezet onderwijs op Sint Maarten met het schoolvak Nederlands?

Deze vraag is ook beantwoord door leerlingen. De resultaten laten zien dat het merendeel van de leerlingen de taal interessant en praktisch vindt om te leren, maar ze beweren dat het Nederlands in het secundair onderwijs onder andere ingewikkeld is en meer grammatica alsook vocabulaire bevat. De leerlingen willen een nieuwe lesmethode Nederlands, additionele lessen, interactie in de les en meer ICT-gebruik.

De hoofdvraag.

Hoe zouden leraren Nederlands op de Engelstalige scholen op Sint Maarten het huidige taalcurriculum kunnen aanpassen om effectief Nederlands als vreemde taal aan te bieden voor de komst van het nieuwe eindexamen Nederlands?

Concluderend uit de literatuurstudie en het praktische deel van het onderzoek, zou de focus in de taalklas gericht moeten zijn op voldoende en gepast taalaanbod, herhaling, interactie en praktisch leren. De syntactische aspecten van de taal zou gericht moeten zijn op het overbrengen van een boodschap in een betekenisvolle context met behulp van leerstof die gebaseerd is op communicatie, diverse mediavormen, spellen en (internationale) correspondentie.

5.2 Discussie: Nieuwe inzichten en vervolgonderzoek

Dit onderzoek liet zien dat leerlingen op de Engelstalige middelbare scholen moeilijkheden ondervinden met het schoolvak Nederlands. Dit kan het gevolg zijn van een onvoldoende grondslag van de Nederlandse taal op de basisschool, beperkingen in het vreemde taalcurriculum het verschil in gebruikte didactiek en lesmethodes op beide onderwijsniveaus. Een voorbeeld hiervan is het FBE-examen aan het eind van de basisschool, wat niet gericht is op het testen van alle vaardigheden, terwijl deze onderdelen aan de orde komen in het voortgezet onderwijs en het huidige IGCSE examen. Bovendien kan een tekort aan tijd om de taalvaardigheden voldoende te oefenen en het gemis aan ondersteuning in de taal buiten de onderwijsinstelling leiden tot een onvoldoende beheersing van het Nederlands in het voortgezet onderwijs. Daar staat tegenover dat leerlingen door onvolledige input ook geen waardevolle output zullen produceren. Voor het produceren van taal moet er begrepen worden dat taal een dagelijks communicatiemiddel is voor onder meer praten, lezen, berichten versturen en brieven schrijven. Daarom moet er sprake zijn van interactie en communicatie in de taalklas (Hui-chin Lin & Shih-chieh Chien, 2010 p.218). Volgens de leerlingen wordt echter weinig ruimte gecreëerd voor communicatieve situaties. Gedurende de analyse van de resultaten kwam eveneens de realisatie tot stand dat er in het voortgezet onderwijs meer aandacht is voor grammaticale correctheid dan het efficiënt beoefenen van de taalvaardigheden. Er is een gebrek aan functionele taalcompetentie, waarbij leerlingen de mogelijkheid ontgaan om taalvaardigheden aan te leren omtrent dagelijkse, realistische situaties of confrontaties in een vervolgstudie of het beroepsleven. Er kan geconstateerd worden dat het Nederlands taalonderwijs op de onderzochte middelbare scholen niet volledig gericht is op het oefenen van de productieve vaardigheden in praktische en alledaagse situaties.

De opbrengst van een praktijkonderzoek naar digitale innovatie wijst uit dat onderwijs in de vreemdetalendidactiek digitaal, interactief, verrijkend en collaborerend dient te zijn. Hierdoor zullen leerlingen gemotiveerd zijn om de taal te leren en worden ze aangestuurd om taal in een betekenisvolle context te gebruiken. Daar komt nog bij dat effectief vreemdetalenonderwijs een balans moet illustreren tussen kwantiteit (voldoende taalaanbod) en kwaliteit (correctheid van de taal) (Ondarra, 2015).

5.3 Aanbevelingen

Op basis van de aangehaalde discussiepunten, literatuurstudie, bevindingen en conclusies uit dit onderzoek worden drie aanbevelingen voor het aanpassen van het curriculum Nederlands gesuggereerd:

Aanbeveling 1: Zorg voor continuïteit in het taalleerproces door een betere aansluiting van de eindtermen in het basis- en voortgezet onderwijs.

Uit de leerlingenenquêtes is naar voren gekomen dat leerlingen het Nederlands in het voortgezet onderwijs als ingewikkeld ervaren, omdat het meer ingesteld is op grammatica en woordenschat. Aan de hand van deze bevindingen kan bemerkt worden dat leerlingen in het voortgezet onderwijs geconfronteerd worden met nieuwe onderdelen van de taal die ze waarschijnlijk op de basisschool hadden moeten leren. Het gebruik van een overgangs- of aansluitingsmethode om de transitie van het primair onderwijs naar het secundair onderwijs te vergemakkelijken, zou deze situatie kunnen verhelpen.

Aanbeveling 2: Maak gebruik van leeractiviteiten die voldoende en gepast taalaanbod, herhaling en interactie (input) leveren en de taalproductie (output) stimuleren.

Uit dit onderzoek is gebleken dat het beheersingsniveau van de middelbare scholieren voor de productieve vaardigheden, spreken en schrijven tegenover de receptieve, lezen en luisteren niet zo hoog worden ingeschat. Dit kan het gevolg zijn van de afwezigheid van voldoende taalaanbod in de omgeving, waardoor leerlingen belemmerd worden in hun taalproductie. Een taalklas waarin voornamelijk de productieve, alsook de receptieve vaardigheden gestimuleerd en geoefend worden, kan een oplossing bieden.

Aanbeveling 3: Stel verschillende onderwijsvormen in werking door gebruik te maken van vreemdetalendidactiek.

De resultaten uit de leerlingenenquêtes wijzen uit dat de meeste leerlingen gemotiveerd zijn om het Nederlands te leren, maar wel op een praktische en innovatieve manier. Dit kan aan de hand van digitale en interactieve lesmethodes, waarbij het frequent oefenen van de mondelinge en schriftelijke correspondentie aan de orde komt. Te denken valt aan contextrijke leeractiviteiten zoals internetbronnen, Podcasts, Webconferencing (met moedertaalsprekers), het gebruik van het digibord, het opstellen van een taaldorp en het uitproberen van de CLIL-onderwijsvorm of internationaliseringsprojecten.

6. Nawoord

Dit onderzoek heeft als doel het evalueren van het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten om aan de hand hiervan het taalcurriculum Nederlands aan te passen en effectief Nederlands taalonderwijs binnen een vreemdetaalomgeving te realiseren. Het onderzoek is voortgekomen uit een behoefte om een objectief beeld en situatieschets van het schoolvak Nederlands op de Engelstalige middelbare scholen op Sint Maarten te verkrijgen voor de invoering van een nieuw eindexamen Nederlands. Uit de studie is voortgekomen dat de meeste scholieren moeite hebben met de moeilijkheidsgraad van de taal. Om deze reden zijn aanpassingen gesuggereerd om het curriculum Nederlands en de didactiek (de lesaanpak) bij de behoeften van de leerlingen aan te sluiten. Hopelijk is de stem van de leerlingen door middel van dit onderzoek gehoord en zullen leraren binnen de Engelstalige onderwijsinstellingen een rijk taalaanbod en interactief onderwijs bevorderen om de taalvaardigheid van de leerlingen te verhogen. Desnoods hoop ik dat leden van de examencommissie baat zullen hebben bij dit onderzoek om een goede keuze te maken. De studie biedt ook ruimte voor het uitwisselen van ideeën over de positie van het Nederlands als vreemde taal op de voormalige Antillen en het beschikbaar maken van een taalbeleidsplan voor het schoolvak Nederlands op de eilanden.

Mavis Lestrade
Sint Maarten, 2018

De onderzoeker is geboren op 13 juni 1986 op Sint Maarten en is sinds 2011 lerares Engels en Nederlands op de St. Dominic High School in South Reward, Sint Maarten. Ze komt uit een Engelssprekende familie en heeft haar onderwijs op een Nederlandstalige basis- en middelbare school op Sint Maarten gevolgd. In 2005 zette ze haar studie voort in Nederland aan de Christelijke Hogeschool Windesheim in Zwolle, waar ze eerst Engels studeerde en daarna Nederlands. Haar passie om het Nederlands een hogere status binnen de samenleving van Sint Maarten te geven, is voortgekomen uit haar ervaring met wonen aan de Franse kant van het eiland. Dagelijks wordt het Frans op straat, in winkels, supermarkten, scholen en kantoren gesproken. Ze wenst dat het Nederlands zich van een vreemde taal naar een tweede taal kan evolueren, zodat leerlingen verder ondersteund kunnen worden in het leren van de taal.

Literatuurlijst

- Andringa, S. (2007). *Grammaticaonderwijs en de ontwikkeling van tweedetaalvaardigheid*. Levende Talen Tijdschrift Jaargang 84 (2007) 8 p. 28. Geraadpleegd op 27 mei 2018 van <http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltt/article/viewFile/207/202>
- Andringa, S., Curcic, M. (2015). *How Explicit Knowledge Affects Online L2 Processing: Evidence from Differential Object Marking Acquisition*. Studies in Second Language Acquisition.
- Arrindell, R. (2014). *Language Culture and Identity in St. Martin*. House of Nehesi Publishers, Philipsburg, St. Martin Caribbean. p. 186.
- Arrindell, R., Corum, M., Alleyne, M.C. (2008). *Locating St. Martin in Caribbean Sociolinguistic Typology*. In: La Torre Revista De La Universidad De Puerto Rico. Colaboradores Indice, Indice Del Volumen Tercera Epoca Ano XIII, Num 49-50 Julio-Diciembre 2008.
- Boom NT2 school. (2016). Boom Uitgevers, Amsterdam. Geraadpleegd op 22 mei 2018 van <https://www.nt2school.nl/portal>
- Berns, M. (1990). "Second" and "foreign" in second language acquisition/foreign language learning: A sociolinguistic perspective. Multilingual Matters Ltd. (Eds). p.3-11. Clevedon, Philadelphia.
- Cambridge International Examinations. (2018). *Cambridge IGCSE Dutch - Foreign Language*. Geraadpleegd 2 mei 2018 van <https://www.cambridgeinternational.org/programmes-%20and-qualifications/cambridge-igcse-dutch-foreign-language-0515/>
- Caribbean Examinations Council (2018). Geraadpleegd op 15 juli 2018 van <http://www.cxc.org/>
- Taalunie. (2018). Certificaat Nederlands als Vreemde Taal. Geraadpleegd op 27 mei 2018 van <http://cnavt.org/het-examen-nederlands>
- CPS onderwijsontwikkeling en advies. (2002). *Net echt!* Competentiegericht taalonderwijs. True Colors, Utrecht.
- Cummins, J. (1984). *Bilingualism and special education: Issues in assessment and pedagogy*. Clevedon, England: Multilingual Matters.
- Debrot, C. (1985). Cola Debrot Verzameld Werk. Deel 1. Over Antilliaanse cultuur. Verzorgd door Jules de Palm. Meulenhoff Amsterdam p. 67-68

- Early Learning Languages Australia (ELLA). (2018). *Early Languages Learning Australia*. Australian Government Department of Education and Training. Geraadpleegd op 4 juli 2018 van <https://www.education.gov.au/early-learning-languages-australia>
- European Commission, & ICF. (2014). *Improving the effectiveness of language learning: CLIL and computer assisted language learning*. | Report Education and Training p. 2-29. ICF GHK, London. J 60173.
- Europese Raad van Barcelona. (2002). *Conclusies van het voorzitterschap*. Geraadpleegd op 22 mei 2018 van www.consilium.europa.eu
- Europees Referentiekader. (2018). De niveaubeschrijvingen. Erk.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <http://www.erk.nl/docent/niveaubeschrijvingen/>
- European Commission. (2006). *Content and Language Integrated Learning (CLIL) at School in Europe*. European Commission. Belgium.
- Garcia, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Malden, MA: John Wiley & Sons.
- George, A. M, & Scatolini, S.S. (2015). *Language, Culture and Education*. In: A Collection of Papers in Applied Linguistics, Cultural Anthropology, and Educational Studies. Oman. p. 7 – 99.
- Goorhuis, S. (2014). *Er is onderscheid tussen allochtone en autochtone kinderen uit achterstandssituaties*. Geraadpleegd op 21 mei 2018 van <https://wij-leren.nl/taalachterstand.php>
- Hartog, J.(1981). *History of Sint Maarten and Saint Martin*. The Sint Maarten Jaycees. Philipsburg, Sint Maarten Netherlands Antilles.
- Herder, A. & De Bot, K. (2005). *Vroeg vreemdetalenonderwijs in internationaal perspectief*. Literatuurstudie. Expertisecentrum taal, onderwijs en communicatie (ETOC).
- Hoogeveen, P. & Winkels, J. (2011). *Het didactische werkvormenboek. Variatie en differentiatie in de praktijk*. Van Gorcum, Assen. NUR 840.
- Holdinga, L. (2007). *Van Engels in het basisonderwijs naar Engels in het voortgezet onderwijs. Een onderzoek naar mogelijke verbetering van de aansluiting*. In: Nuffic publicaties. Taal en Ontwikkeling.
- Hol, H. & Hoevenaars, B. (2015). *De Nederlandse TPRS-lespraktijk in kaart gebracht*. In: Levende Talen Magazine (LTM) Jaargang (2015) 5 p. 10-15.
- Hui-chin Lin G., & Shih-chieh Chien P. (2010). *An Introduction to English Teaching*. A

Textbook for English Educators. VDM Verlag Dr. Muller.

Hulstijn, J.H. (2009). *Vreemde talen leren over vijftig jaar*. In R. de Graaff, & D. Tuin (Eds.), *De toekomst van het talenonderwijs* pp. 95-102. Enschede: NaB-MVT

Kijk-op-leerlingen-leren - Lev Vygotsky. (2018). Kijk-op-leerlingen-leren.wikispaces.com. Geraadpleegd op 23 mei 2018 van <https://kijk-op-leerlingen-leren.wikispaces.com/Lev+Vygotsky>

Kibbelaar, J. (2012). *De rol van taal in het Curaçaose onderwijs*. Amsterdam, p.121. Geraadpleegd op 21 mei van <http://www.desaroyodihubentut.cw/wp-content/uploads/2017/06/Kibbelaar-2012-De-rol-van-taal-in-het-Curac%CC%A7aose-onderwijs.pdf>

Kramsch, C.J. (1990). *What is foreign language learning research?* In B. VanPatten & J.F. Lee *Second language acquisition/Foreign language learning*. Clevedon, Philadelphia: Multilingual Matters Ltd.

Kwakernaak, E. (2007). *De doeltaal als voertaal, een kwaliteitskenmerk*. *Levende Talen Magazine*. 94, 2, p. 12 - 16. [Lt-tijdschriften.nl](http://www.lt-tijdschriften.nl). Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltn/article/viewFile/301/294>

Koonstra, G.J., Dijkstra, T., & Starren, M. (2015). *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. *Second Language Acquisition*. Elsevier.

Kwakernaak, E. (2008). *Een goede mix*. *Levende Talen Magazine*. 2008|8, p.8

Leidel-Schenk, L. (2015). *Taalproblematiek groot hinderblok voor het onderwijs Curaçao*. In: Caribisch Netwerk. NTR. Geraadpleegd op 4 juli 2018 van <https://caribischnetwerk.ntr.nl/2015/08/06/taalproblematiek-groot-hinderblok-voor-het-onderwijs/>

Leraar 24. (2016). *Taalontwikkeling NT2. Onderzoek PO. Kennisrotonde*. Geraadpleegd op 14 oktober 2018 van <https://www.leraar24.nl/taalontwikkeling-nt2/#tab=0>

McLeod, S. A. (2014). *Lev Vygotsky*. Geraadpleegd op 22 juli van www.simplypsychology.org/vygotsky.html

Meesterschapsteam Moderne Vreemde Talen. (2018). [online] Geraadpleegd op 22 april 2018 van <https://modernevreemdetalen.vakdidactiekgw.nl/wp-content/uploads/sites/6/2018/03/Aanbevelingstekst-MT-MVT.pdf>

Medgyes, P. (1983). *The schizophrenic teacher*. *ELT Journal*, 37 (1), 2-6.

Mijts, E. (2008). *Op de Antillen en Aruba is Nederlands een vreemde taal*. In: *Taalschrift*,

Ons Erfdeel, Jaargang 51. p.94-100.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2006). *Kerndoelen Primair Onderwijs*. Deltahage, Den Haag. Projectnummer 36027/8000 p. 21

Ministry of Education, Culture, Youth and Sport (2018). *Foundation Based Education Exit Examination 2018*. Sint Maarten. In: booklet Sr. Borgia school.

Nayar, P.B. (1997). *ESL/EFL Dichotomy Today: Language Politics or Pragmatics?* TESOL Quarterly, 31, 9-37. <https://doi.org/10.2307/3587973>Nederlandse Encyclopedie. (2018).

Nederlands onder de zon | Taalunie:Bericht. (2018). Taaluniebericht.org. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <http://taaluniebericht.org/artikel/grenzeloos/nederlands-onder-de-zon>

Neerlandistiek. (2017). *Dubbelconferentie CARAN Cross Over te Aruba*. In: Online Taalschrift voor taal- en letterkundig onderzoek Neerlandistiek. Elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek sinds 1992.

Nederlandse Taalunie. (2005). *Onderwijs in en van het Nederlands in Suriname*. Congres van de Nederlandse Taalunie, 12-14 januari, 2005 Paramaribo.

NT2 | Natuurlijk Nederlands leren en inburgeren. (2018). Nt2.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van https://www.nt2.nl/nl/lesmateriaal/beginners/delftse_methode

NT2 voorgaande edities. (2018). Thiememeulenhoff.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <https://www.thiememeulenhoff.nl/nt2-nt2/nt2-voorgaande-edities#zebra>

NTR (2018). *Hoe leren kinderen een nieuwe taal*. Redactie. NPO Focus. In: NPO radio 1 Geraadpleegd op 4 juli 2018 van <https://www.nporadio1.nl/wetenschap-techniek/10423-hoe-leren-kinderen-een-taal>

Nuffic. (2015). *Onderwijssysteem Curaçao, St. Maarten en de BES-eilanden. Beschreven en vergeleken met het Nederlandse systeem*. | Nuffic | 2e editie, februari 2011 | versie 2, januari 2015.

Nuffic. (2018). Locaties vvto-scholen. | Nuffic | 2e editie. Geraadpleegd op 2 augustus 2018 van <https://www.nuffic.nl/primair-onderwijs/vroeg-vreemdetalenonderwijs-vvto/locaties-vvto-scholen>

Ondarra, K. (2015) *Lectoraat Vreemdetalendidactiek in veranderende leeromgeving* | Fontys. (2018). Fontys.nl. Geraadpleegd op 26 april 2018 van

<https://fontys.nl/Over-Fontys/Fontys-Lerarenopleiding-Tilburg/Lectoraten/Lectoraat-Vreemdetalendidactiek-in-veranderende-leeromgeving.htm>

- Otter, M. den (2015). *Voicing: geef leerlingen een stem*. TIB Tool, Tijdschrift voor interne begeleiders. Dordrecht, Instondo.
- Oonk, H. (2007). *Europa als leeromgeving voor vreemde talen*. Levende Talen Magazine. Jaargang 8. Lt-tijdschriften.nl. Geraadpleegd op 22 mei 2018 van <http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltt/article/view/205>
- Rybicki, J.M. & Nieminen, J. ((2012). *KungFu Writing, a New Cloud-Based Feedback Tool*. University of Gothenburg. Euro Call.
- Sint Maarten National Heritage Foundation. (z.d.). *A Short History of Sint Maarten*. Prins Bernhard Fonds.
- Slo - Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling. (2011). *Engels in het basisonderwijs*. In opdracht van Ministerie van OCW, Den Haag. AN: 7.6019.433
- Slo - Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling. (2017). *Kritisch denken... Curriculum van de toekomst*. Geraadpleegd op 4 augustus 2018 van <http://curriculumvandetoekomst.slo.nl/21e-eeuwse-vaardigheden/kritisch-denken/achtergrondinformatie>
- Sol, VL. (2008). *Onderdompeling. Naar effectiever taalonderwijs*. Levende Talen Magazine. Jaargang 95 (2008)/4 Lt-tijdschriften.nl. Geraadpleegd op 22 mei 2018 van <http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltm/article/view/353/346>
- Spelling in de lift Plus. (2018). www.educatheek.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van https://www.educatheek.nl/Spelling-in-de-lift-Plus_169773.html
- St. Dominic High School. (2018). [Stdominichigh.com](http://www.stdominichigh.com). Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <http://www.stdominichigh.com/index.php/en/>
- Taalcanon. (2018). *Hoe leer je een nieuwe taal op school?* Taalcanon. Geraadpleegd op 22 april 2018 van <http://www.taalcanon.nl/vragen/hoe-leer-je-een-nieuwe-taal-op-school/>
- Taalhelden. (2018). *Papiaments*. Taalhelden.org. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <http://taalhelden.org/bericht/papiaments>
- Taalunie. (2014). *Nederlands op z'n BEst*. Taalunie Den Haag/Brussel. Geraadpleegd op 22 juli 2018 van https://www.eerstekamer.nl/overig/20141218/nederlands_op_z_n_best_advies_over/document

- Taalunieversum. (2017). *ERK Nederlands*. Taalunie. Geraadpleegd op 23 mei 2018 van <http://taalunieversum.org/inhoud/erk-nederlands>
- Taalunieversum. (2015). *Ruim 700 jongeren uit België, Frankrijk en Duitsland werken mee aan NVT-evaluatie*. Taalunie Nieuwsberichten. Geraadpleegd op 23 mei 2018 van http://taalunieversum.org/nieuws/6142/ruim_700_jongeren_uit_belgie%20_frankrijk_en_duitsland_werken_mee_aan_nvtevaluatie
- Tang, C. (1997). *On the power and status of the nonnative ESL teachers*. TESOL Quarterly, 31, 577-580.
- Tarnopolsky, O. (2000). *EFL Teaching and EFL Teachers in the Global Expansion of English*. Dnepropetrovsk State Technical University of Railway Transport, Ukraine. Working Papers in Educational Linguistics. Volume 16, number 2 Fall 200. Publications University of Pennsylvania.
- Tweetalig onderwijs (tto) — Nuffic. (2017). Nuffic.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <https://www.nuffic.nl/voortgezet-onderwijs/tweetalig-onderwijs>
- The World Factbook — Central Intelligence Agency. (2018). Cia.gov. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sk.html>
- Tucker, G.R. (2001). *A Global Perspective of Bilingualism and bilingual Education*. In J.E. Alatis and A.H. Tan, eds. Round Table on Languages and Linguistics - 1999. Washington, DC: Georgetown University, 111-127.
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2013). *The Situation of Children and Adolescents in Sint Maarten*. Geraadpleegd op 5 juli 2018 van www.unicef.nl
- Van de Craats, I. (2006). *Hoe leer je een tweede taal?* In: Nemo Kennislink. Radboud Universiteit Nijmegen. Geraadpleegd op 21 mei 2018 van <http://www.nemokennislink.nl>
- Van den Branden, Kris. (2010). *Hoe verloopt taalverwerving?* Handboek taalbeleid basisonderwijs van Kris Van den Branden. |Bijlage. Geraadpleegd op 22 mei van www.marnixacademie.nl
- Van Maele, P. (2015). *Nederlands als tweede taal in Suriname* | Taalunie:Bericht. Taaltrends, Taaluniebericht.org. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <http://taaluniebericht.org/artikel/taaltrends/nederlands-als-tweede-taal-suriname>
- Verhoeven, Ludo (2002). *Effectief taalonderwijs in een rijke leeromgeving: Een opdracht voor de Pabo*. Geraadpleegd op 26 april 2018

- van <https://specials.han.nl/themasites/alumni-edu/ospa/activiteiten/lezingen/eerdere-lezingen/fs-lezing-2002.pdf>
- Voges, M.S. (1990). *De zusters Dominicanessen van Voorschoten: 100 jaar op St. Maarten, Nederlandse Antillen: 1890-1990*. Curaçaosche Courant. Willemstad, Curaçao.
- Voorwinden, R. (2016). *Nieuw model 21e eeuwse vaardigheden*. Kennisnet. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <https://www.kennisnet.nl/artikel/nieuw-model-21e-eeuwse-vaardigheden/>
- Halley, Y. (2016). *Ministry of Education, Culture, Youth and Sports. Foundation Based Education Exit Examination*. Sint Maarten. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van [http://www.sintmaartengov.org/Government%20Forms/Brochure%20FBE%20\(EN\).pdf](http://www.sintmaartengov.org/Government%20Forms/Brochure%20FBE%20(EN).pdf)
- Waschke, L. (2015). *Why do Pupils in Primary and Secondary Education in Sint Maarten have Low Test Results in Dutch and Mathematics? A Theoretical and Empirical Analysis of the Impact of Risk and Protective Factors*. Dspace.library.uu.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/328813>
- Wei, L. (2017). *Translanguaging as a Practical Theory of Language*. In: *Applied Linguistics*. Volume 39, Issue 1, 1 February 2018, 9–30. <https://doi.org/10.1093/applin/amx039>
- Westhoff, G. J.(2004). *Vreemdetalenonderwijs in Nederland. Een situatieschets*. Geraadpleegd op 26 april 2018 van <http://www.gerardwesthoff.nl/downloads/nabmvt-Vreemdetalenonderwijs%20in%20Nederland.pdf>
- Westhoff, G. J.(2008). *‘Een schijf van vijf’ voor het vreemdetalenonderwijs (revisited)*. Deventer. ISBN: 978-90-329-2301-3
- Westerveld, E. (2017). *Nederlands onder de zon*. RCN/OCW. Lesmateriaal. Rijksdienst Caribisch Nederland. Geraadpleegd op 23 mei 2018 van <http://nederlandsonderdezoon.nl/>
- Wilhelm, F. (2018). *Foreign language teaching and learning in the Netherlands 1500–2000: an overview*. *The Language Learning Journal*, 46:1, 17-27, DOI: 10.1080/09571736.2017.1382053
- Zijlmans, M. (2017) | *De Nederlandse taal prachtig in beeld gebracht*. Volkskrant.nl. Geraadpleegd op 2 mei 2018 van <https://www.volkskrant.nl/recensies/de-nederlandse-taal-prachtig-in-beeld-gebracht~a4499932/>

Bijlage A: Deelnemers aan het onderzoek

Leerlingen van:

The St. Dominic High School

The St. Maarten Academy

The Methodist Agogic Center Comprehensive Secondary Education

Bijlage B: Basis- en middelbare scholen op Sint Maarten

FOUNDATION BASED EDUCATION SCHOOLS (Public schools)

Charles Leopold Bell
Union Rd
Cole Bay
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 544-5021
Email Address: charlesleopoldbellschool@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: Hill LCon.)
Leonald Connor School
Venus Drive
Cape Bay
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 544-5246
Email Address: lcschool2@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: GVW)
Marie G. de Weever School
Hope Estate Road
Hope Estate
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 543-7313
Email Address: mgdeweewerschool@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: MartL)
Martin Luther King, Jr. Primary
Zorg & Rust Road
Lower Princess Quarter
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 547-2441 / +1721 547-1010
Email Address: lutherkingelem@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: Oranje)
Oranje School
Front Street #100
Philipsburg
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 543-7551 / +1721 543-7552
Email Address: oranjesxm@gmail.com

Ruby Labega Primary
Blue Berry Road #11
Retreat Estate
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-4414 / +1721 548-4433
Email Address: rubyprimary@gmail.com

FOUNDATION BASED EDUCATION SCHOOLS (Subsidized Schools)

(In het onderzoek acroniem: Hill Chr.)
Hillside Christian School - Helmich Snijders
Grapefruit Road #25
St. Peters
Sint Maarten
Phone number(s): 1721 548-4757
Email Address: hillsidesc@caribserve.net

MAC: Browlia F. Maillard Campus
Abolition Lane #9, St. John's Estate
Cul-de-Sac
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-4183 / +1721 548-3925
Email Address: mac.browliamaillard@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: JAG)
MAC: Rev. John A. Gumbs Campus
Orchid Road #2
Betty's Estate
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-3848
Email Address: jagcampus@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: 7th Day)
Seventh Day Adventist
Royal Palm Drive, Orange Grove #13
Cole Bay
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 544-3830
Email Address: sdaschool7@yahoo.com

(In het onderzoek acroniem: Borgia)

Sr. Borgia Primary
A.C. Cannegieter Street,
Philipsburg
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 542-3440
Email Address: srborgia@hotmail.com

Sr. Magda Primary
Copper Drive #1
St. Peters
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-3715
Email Address: srmagdas@gmail.com

(In het onderzoek acroniem: SML)

Sr. Marie Laurence
Ellis Drive #1
Middle Region
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 547-5752
Email Address: smlschool@yahoo.com

Sr. Regina Primary
Simpson Bay Road #62
Simpson Bay
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 545-4219

(In het onderzoek acroniem: SDPS)

St. Dominic Primary
L.B. Scott Road #209
South Reward
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-4278
Email Address: st_dominicprimaryschool@hotmail.com

(In het onderzoek acroniem: SJPS)

St. Joseph Primary
Front Street #26
Philipsburg
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 542-3230
Email Address: stjosephschoolsxm@gmail.com

The Asha Stevens - Hillside Christian School
Jackal Road #4
Cayhill
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 543-1750 / +1721 543-1650
Email Address: christianedu@sintmaarten.net

SPECIAL EDUCATION

Prins Willem Alexander
Apricot Road # 15
St. Peters
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-4717
Email Address: pwalexsl@sintmaarten.net

SECONDARY SCHOOLS

St. Maarten Vocational Training School
Arrow Root Road #2
South Reward
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-4898 / +1721 548-3327
Email Address: vocatedu@gmail.com

Milton Peters College - HAVO, VWO
L. B. Scott Road
South Reward
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-3511
Email Address: mpc@sintmaarten.net

Milton Peters College - PKL, PBL
L. B. Scott Road
South Reward
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-3557
Email Address: mpc@sintmaarten.net

Milton Peters College - TKL
L. B. Scott Road
South Reward
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-3353
Email Address: mpc@sintmaarten.net

St. Maarten Academy
Cupper Drive #3
Cul-de-Sac
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-3780

St. Maarten Academy P.S.V.E.
Berryl Richardson Road #3
Ebenezer
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 548-4821

Sundial School
C. E. Voges Street #14
Philipsburg
Sint Maarten
Phone number(s): +1721 542-2910 / +1721 543-2040
<http://www.sintmaartengov.org/students/Pages/School-Directory.aspx>

PRIVATE (American/Canadian) SCHOOLS

(In het onderzoek acroniem: Hill CIA)
Caribbean International Academy
#4 Tigris Road Cupecoy, St. Maarten
Phone number(s) +1-721-545-3871
admissions@ciaschool.com
MON-FRI: 8AM-3PM

Learning Unlimited Preparatory School
Welgelegen Road #32, Cay Hill
Sint Maarten, Dutch Caribbean.
Phone number(s): +1.721.542.354

Bijlage C: Dutch as a Foreign Language Survey

Age: _____ Total years learning Dutch: _____

School: _____ Class: _____

Former school (primary): _____

1. How satisfied are you with your level of Dutch?

- Very satisfied
- Somewhat satisfied
- Neither satisfied nor dissatisfied
- Somewhat dissatisfied
- Very dissatisfied

2. Which of the following words would you use to describe the Dutch language? (More options are possible)

- Difficult
- Interesting
- Useful (for further education/vocation)
- Overrated
- Boring
- Impractical/unimportant
- Easy

3. How would you rate the quality of Dutch at your current learning institution?

- High quality
- Neither high nor low quality
- Low quality
- Very low quality

4. What is needed to improve or enhance the quality of Dutch at your school?
(More options are possible)

- Better teachers: Native speakers (teachers with Dutch as their first language)
- Local teachers: Near-native speakers (teachers who have learned Dutch as a second language)
- A new method/A change of books
- Additional periods of Dutch
- Other: _____

5. Do you have access to Dutch language (learning) at home?

- Yes
- No
- Why? _____

6. Rate your interest for the Dutch language at primary school. 1, being the lowest, 10 the highest)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Rate your interest for the Dutch language at high school. 1, being the lowest, 10 the highest)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

7. What are the main differences between Dutch at primary level, and Dutch at high school level?
Dutch at high school level is: (more options possible)

more difficult/complicated

easier/simpler

contains more grammar and sentence structure

contains more vocabulary words and verbs

more about writing, reading

more about listening, speaking

the same

other: _____

8. How likely are you to use the Dutch language after high school?

Very likely

Somewhat likely

Not at all likely

9. Rate your level of proficiency in the four skills

Listening: poor - average - good

Reading: poor - average - good

Speaking: poor - average - good

Writing: poor - average - good

10. How often to you place Dutch on the 'back burner' for other subjects?

Never

Sometimes

All the time

Why? _____

11. What would you change in your Dutch class?

The teacher

The books

The content (what I am learning)

The mandate/policy (Dutch should not be mandatory)

Other: _____

12. What would you like to see added to your Dutch class?

ICT/use of technology

Interaction: more speaking and listening (hearing of the language)

Practical assignments: projects, interviews, research, etc.

Other: _____

Thank you.

Bijlage D: Uitwerking overige vragen leerlingenenquête

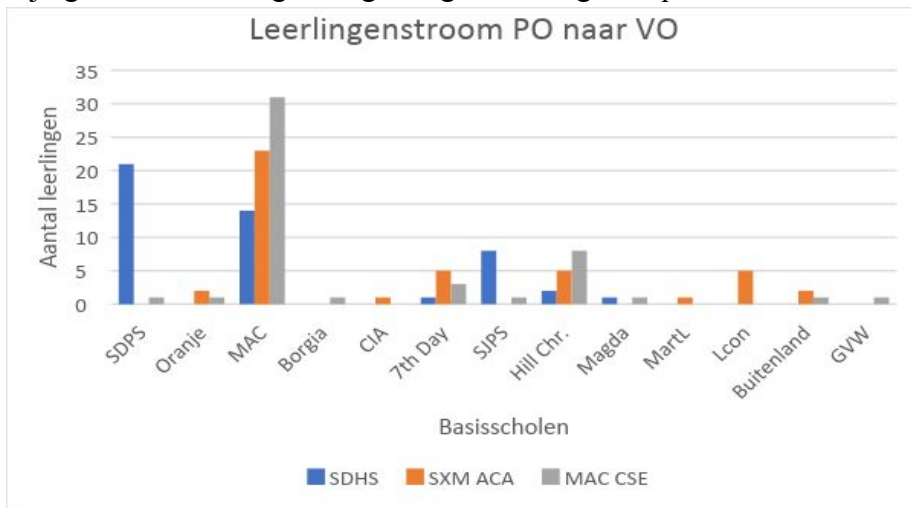

Diagram 6: Leerlingenstroom afkomstig van de verschillende basisscholen naar het drietal middelbare scholen.

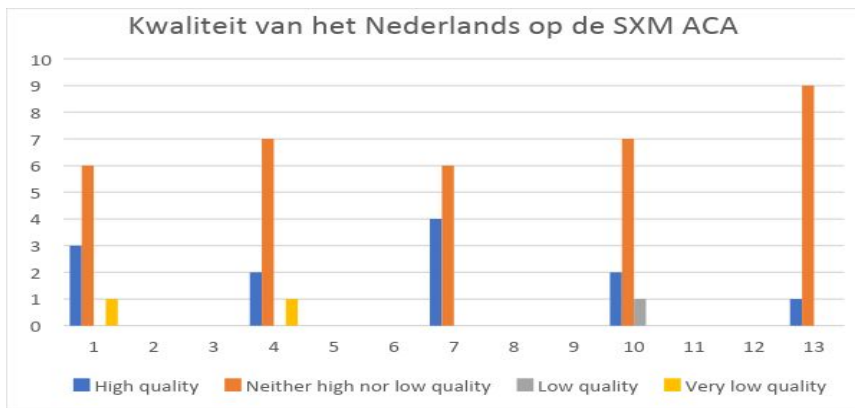

Diagram 7a

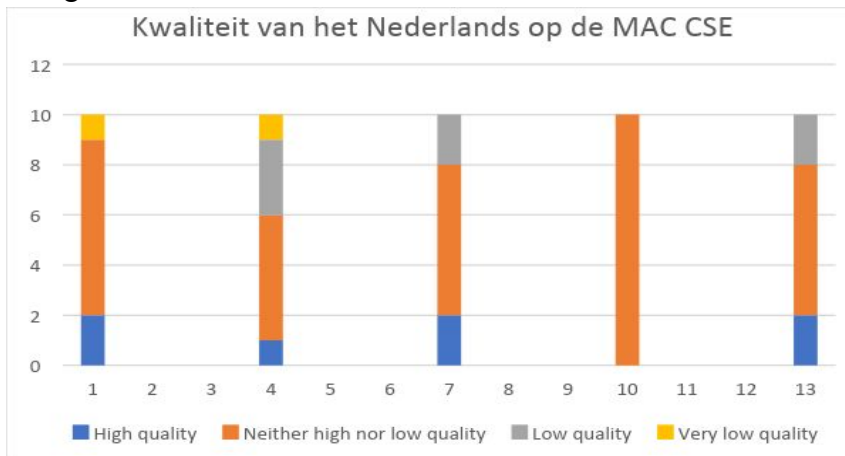

Diagram 7b

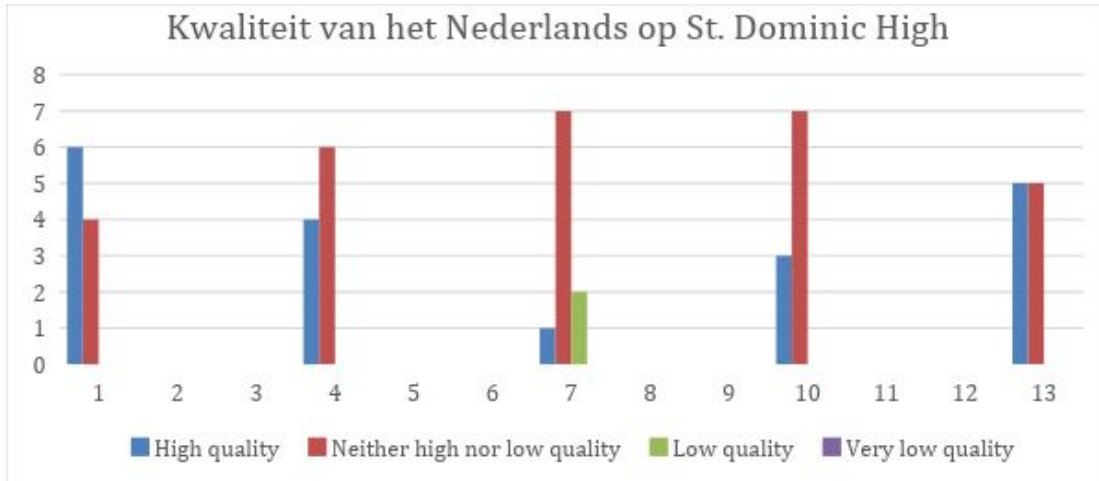

Diagram 7a/b/c: De neutrale houding op het drietal scholen over de kwaliteit van het Nederlands op de school.

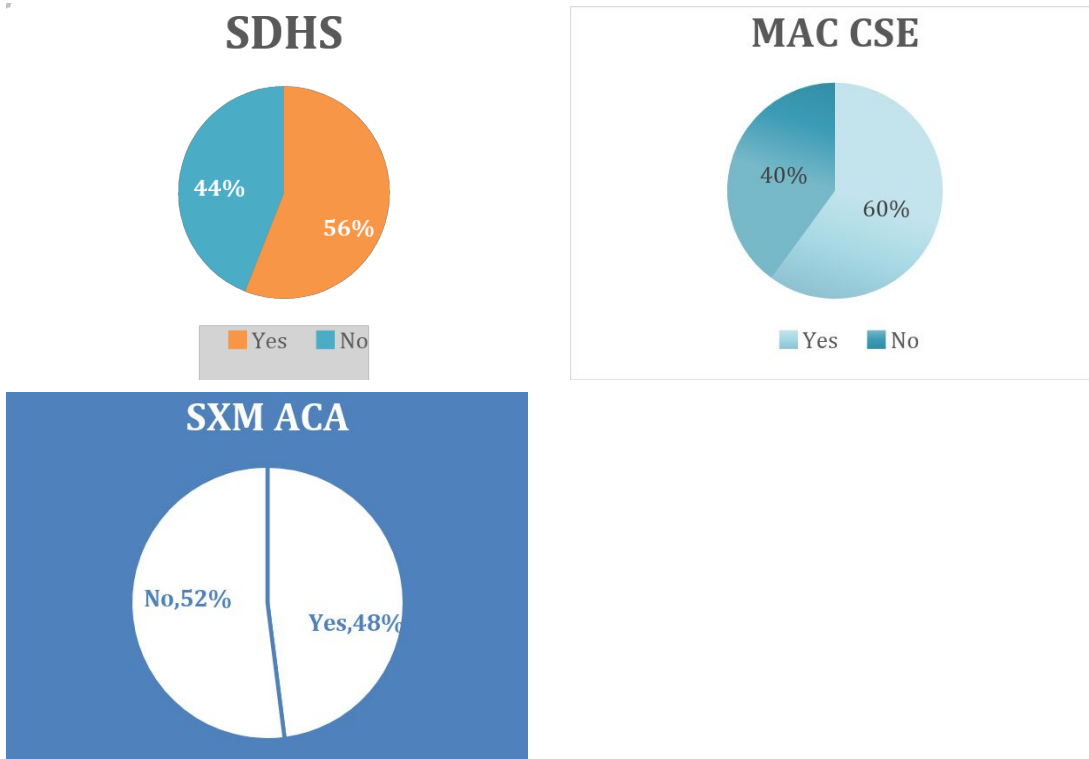

Diagram 8a/b/c: Contact met de Nederlandse taal buiten de onderwijsinstelling. Leerlingen op het drietal scholen.

Bijlage E: Concept leidraad

Effectief Nederlands taalonderwijs binnen een vreemdetaalomgeving

Auteur: Mavis Lestrade

Drukwerk: St. Dominic High School

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan onder voorwaarde van bronvermelding.

Sint. Maarten, 2018

Eerste editie

Inhoudsopgave

1. Informatie vooraf

- 1.1 Waarom Nederlands als een vreemde taal? 3
- 1.2 Voor wie is deze leidraad bestemd? 4
- 1.3 Hoe is aan informatie gekomen voor deze leidraad? 5

2. Aan de slag

- 2.1 Een betere aansluiting eindtermen BO en VO 6
- 2.2 Een rijk taalaanbod 7
- 2.3 ERK-niveaus 8
- 2.4 Interactief onderwijs 9
- 2.5 Ondersteuning behoeften leerlingen 10

3. Nawoord

Bijlage 1: een hulpmiddel voor intervisie samenwerkingsverband BO en VO

Bijlage 2: een overzicht ERK-niveau

Een complete versie van de leidraad is beschikbaar voor taaldocenten Nederlands op Engelstalige scholen op Sint Maarten. Gelieve contact op te nemen met mevrouw Mavis Lestrade via mavislestrade@hotmail.com voor uw eigen kopie.